

T.C.
İSTANBUL NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MÜZİK VE SAHNE SANATLARI ANASANAT DALI
MÜZİK VE SAHNE SANATLARI (TEZLİ) YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TÜRKİYE'DE YARATICI DRAMA YÖNTEMİ VE
TEKNİKLERİNİN EĞİTİM ALANINDAKİ TARİHSEL GELİŞİMİ

Evin TAŞDEMİR

Yüksek Lisans Tezi

TÜRKİYE’DE YARATICI DRAMA YÖNTEMİ VE TEKNİKLERİNİN EĞİTİM ALANINDAKİ TARİHSEL GELİŞİMİ

Evin TAŞDEMİR

T.C.
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Müzik ve Sahne Sanatları Anasanat Dalı
Müzik ve Sahne Sanatları (Tezli) Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

ORCID ID: 0009-0006-5622-5358

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Füsun Naz ALTINEL

İstanbul
Ocak 2025

KABUL VE ONAY

Evin TAŞDEMİR tarafından hazırlanan “Türkiye’de Yaratıcı Drama Yöntemi Ve Tekniklerinin Eğitim Alanındaki Tarihsel Gelişimi” başlıklı bu çalışma, 29 Ocak 2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi: **Dr. Öğr. Üyesi Ebru SELÇİOĞLU DEMİRSÖZ** _____
Trakya Üniversitesi

Jüri Üyesi: **Dr. Öğr. Üyesi Ziyad GULİYEV** _____
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi

Tez Danışmanı: **Doç. Dr. Füsun Naz ALTINEL** _____
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi

Jüri tarafından kabul edilen bu çalışmanın Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Enstitü Yönetim Kurulu;

Karar Tarihi :

Karar Numarası :

Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin SEVGİLİ
Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını tezimin/projemin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

29 Ocak 2023

Evin TAŞDEMİR

SAVUNMA ÖNCESİ ONAYLAR

BENZERLİK ONAYI		
Başlık	Türkiye’de Yaratıcı Drama Yöntemi ve Tekniklerinin Eğitim Alanındaki Tarihsel Gelişimi	
Savunma Tarihi	29 Ocak 2025	
Sayfa Sayısı	80	
Benzerlik Yüzdesi (%)	11	
Taranan Program	Turnitin	
Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmamın kapak sayfası, giriş, özet, ana bölümler ve sonuç kısımlarından oluşan çalışmam için şahsım ve tez danışmanım/Enstitü Sorumlusu tarafından intihal tespit programında taraması yapılmıştır. Tez Danışmanımın gözetiminde tamamladığım çalışmamın azami benzerlik oranlarına göre intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.		
Öğrenci Evin TAŞDEMİR	Danışman Doç. Dr. Füsun Naz ALTINEL	Enstitü Sorumlusu

TEZDEN ÇIKARILAN YAYIN		
Yayın Künyesi	Taşdemir, E. (2024). Türkiye’de yaratıcı drama yöntem ve tekniklerinin eğitim alanındaki tarihsel gelişimi. <i>International Journal of Social and Humanities Sciences Research</i> , 11(114)2889-2896.	
Yayın Türü	☐ Ulusal Hakemli Dergide Makale ☒ Uluslararası Hakemli Dergide Makale ☐ Ulusal Kongre/Sempozyumda Bildiri ☐ Uluslararası Kongre Sempozyumda Bildiri	
	Enstitü Sekreteri	

Aileme...

TEŞEKKÜR

Tez dönemim boyunca beni destekleyen her konuda yol gösteren bana inanan değerli hocam ve danışmanım Doç. Dr. Füsün Naz Altınal'e eğitimime katkı sağlayan yüksek lisans hocalarıma teşekkürü borç bilirim.

Her zaman yanımda olan, beni destekleyen sevgili eşim Serdar Taşdemir'e ve canım oğlum Mir Ali'ye, ayrıca benim bugünlere gelmemde büyük emekleri olan annem, babam ve her zaman yanımda olan kardeşlerime sonsuz teşekkür ediyorum.

Evin TAŞDEMİR

Ocak, 2025

ÖZET

Evin TAŞDEMİR

Türkiye’de Yaratıcı Drama Yöntemi ve Tekniklerinin Eğitim Alanındaki Tarihsel
Gelişimi

Yüksek Lisans Tezi

İstanbul, 2025

Bu araştırma, Türkiye’de yaratıcı drama ve tekniklerinin eğitim alanındaki tarihsel gelişimini incelemeyi amaçlamaktadır. Yaratıcı drama, öğrencilerin yaratıcı düşünme, sosyal beceri geliştirme ve eleştirel düşünme gibi temel yeteneklerini destekleyen etkili bir eğitim yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Araştırma, literatür taraması yöntemiyle Türkiye’de yaratıcı drama uygulamalarının tarihsel gelişimini, eğitimdeki önemini, karşılaştığı sorunları ve gelecekteki potansiyelini değerlendirmektedir. Araştırmanın sonuçları, yaratıcı dramanın Türkiye’de dil öğretimi, sosyal becerilerin geliştirilmesi ve eleştirel düşünme gibi birçok alanda olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Ancak, yaratıcı drama eğitiminin yaygınlaşması önünde çeşitli engeller bulunmaktadır. Bu engeller arasında, müfredat içerisinde yeterince yer bulamama, öğretmenlerin bu alanda karşılaştığı eksiklikler, kaynak ve araç-gereç yetersizlikleri, toplumsal ve kültürel engeller yer almaktadır. Araştırmada ayrıca, yaratıcı dramayı destekleyen teknikler, teknolojilerin entegrasyonu ve uluslararası iş birliklerinin eğitim programlarına sağladığı katkılar da ele alınmıştır. Dijital teknolojilerin yaratıcı drama ile birleştirilmesi, bu yöntemin daha etkili ve yaygın bir şekilde kullanılmasına olanak tanımaktadır. Sonuç olarak, yaratıcı drama eğitiminde sürdürülebilirlik, eğitsel inovasyon ve uluslararası iş birlikleri ile gelecekte daha geniş çapta benimsenmesi ve uygulanması için öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yaratıcı drama, eğitimde drama, Türkiye’de eğitim, eğitsel yöntemler

ABSTRACT

Evin TAŞDEMİR

Historical Development of Creative Drama Methods and Techniques in Education in
Turkey

Master's Thesis

İstanbul, 2025

This research aims to examine the historical development of creative drama methods and techniques in education in Turkey. Creative drama stands out as an effective educational method that supports students' basic abilities such as creative thinking, social skill development and critical thinking. The research evaluates the historical development of creative drama practices in Turkey, their importance in education, the problems they encounter and their future potential through a literature review method. The results of the research show that creative drama has positive effects in many areas such as language teaching, social skill development and critical thinking in Turkey. However, there are various obstacles to the spread of creative drama education. These obstacles include insufficient space in the curriculum, deficiencies encountered by educators in this field, inadequate resources and tools, and social and cultural obstacles. The research also addresses new methods supporting creative drama, the integration of technologies and the contributions of international collaborations to educational programs. Combining digital technologies with creative drama allows this method to be used more effectively and widely. As a result, suggestions are presented for sustainability, educational innovation and international collaborations in creative drama education and for its wider adoption and implementation in the future.

Keywords

Creative drama, drama in education, education in Turkey, educational methods

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
ETİK BEYAN	ii
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM: YARATICI DRAMANIN TANIMI VE EĞİTİMDEKİ YERİ.....	5
1.1. Yaratıcı Drama Kavramı	5
1.1.1. Yaratıcı Drama ile İlgili Temel Kavramlar	5
1.1.2. Yaratıcı Dramanın Eğitsel Temelleri.....	6
1.1.3. Yaratıcı Dramanın Eğitimdeki Amaçları.....	9
1.1.4. Yaratıcı Dramanın Öğretim Sürecine Katkıları.....	11
1.2. Eğitim Alanında Yaratıcı Drama Teknikleri.....	13
1.2.1. Yaratıcı Drama Teknikleri.....	13
1.2.2. Yaratıcı Drama ile İlişkili Kavramlar Unsurlar	19
1.3. Türkiye’de Yaratıcı Dramanın Eğitim Müfredatındaki Yeri	26
1.3.1. Yaratıcı Dramanın İlköğretim Müfredatındaki Yeri.....	26
1.3.2. Ortaöğretimde Yaratıcı Drama Uygulamaları	27
1.3.3. Üniversitelerde Yaratıcı Drama Dersleri	28
1.3.4. Milli Eğitim Bakanlığı’nın Yaratıcı Drama Yaklaşımı	29
1.3.5. Yaratıcı Drama Müfredatının Güncellenmesi ve Uygulamaları.....	31
İKİNCİ BÖLÜM: TÜRKİYE’DE YARATICI DRAMANIN TARİHSEL GELİŞİMİ	34
2.1. Yaratıcı Dramanın Dünya’daki Tarihsel Gelişimi	34
2.2. Türkiye’de Yaratıcı Drama: İlk Dönemler	36
2.3. Cumhuriyet Döneminde Yaratıcı Drama	37
2.4. 1980 Sonrası Türkiye’de Yaratıcı Drama Hareketi.....	41
2.5. Türkiye’de Yaratıcı Dramanın Kurumsallaşma Süreci	43
2.6. Günümüzde Türkiye’de Yaratıcı Drama ve Eğitim	45
2.7. Türkiye’de Yaratıcı Drama Eğitimi Üzerine Yapılan Araştırmalar	47
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: TÜRKİYE’DE YARATICI DRAMANIN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE GELECEĞİ	50

3.1. Eğitimde Yaratıcı Dramanın Karşılaştığı Sorunlar	50
3.1.1. Müfredat İçerisinde Yeterli Yer Bulamama	50
3.2. Yaratıcı Drama Eğitimcilerinin Eksiklikleri.....	52
3.2.1. Kaynak ve Araç Gereç Eksiklikleri	53
3.3. Yaratıcı Drama ile İlgili Toplumsal ve Kültürel Engeller.....	55
3.4. Türkiye’de Yaratıcı Dramanın Geleceği ve Fırsatlar	57
3.4.1. Yaratıcı Dramanın Eğitimdeki Geleceği	57
3.4.2. Dijital Araçların Yaratıcı Drama Eğitimine Entegrasyonu	59
3.4.3. Uluslararası İş birlikleri ve Eğitim Programları	60
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SONUÇ	62
KAYNAKLAR	66

GİRİŞ

Yaratıcı drama, eğitimde öğrencilerin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerini destekleyen etkili bir yöntem olarak dünya genelinde giderek daha fazla kabul görmektedir. Türkiye’de de yaratıcı drama, eğitim alanında önemli bir rol oynamaya başlamış, özellikle çocukların dil becerilerini geliştirme, sosyal etkileşimlerini artırma ve yaratıcı düşünme becerilerini güçlendirme açısından öne çıkan bir eğitim aracı haline gelmiştir. Yaratıcı drama, öğrencilerin eğlenceli ve katılımcı bir öğrenme süreci yaşamalarına olanak tanırken, aynı zamanda öğretmenlerin dersleri daha etkili bir şekilde yönetmelerine katkıda bulunmaktadır. Bu araştırma, Türkiye’de yaratıcı drama tekniklerinin tarihsel gelişimini inceleyerek, bu alandaki mevcut literatürden yararlanarak, yaratıcı dramayı eğitimde nasıl daha yaygın bir şekilde kullanabileceğimize dair içgörüler sunmayı hedeflemektedir.

Yaratıcı drama yönteminin eğitimdeki tarihsel kökenlerine bakıldığında, öncelikle dramanın önemli bir öğrenme yolu olduğu düşüncesinden yola çıkarak İngiltere’de ilk adımlar, Harriet Finlay-Johnson tarafından atılır. 1913 yılında yayınlanmış olan Dramatik Öğretim Yöntemi (The Dramatic Method of Teaching) adlı kitabı Harriet Finlay-Johnson’ın drama alanının öncülerinden biri olduğunu söyleyebiliriz. Bolton’a göre Finlay-Johnson, yaptığı çalışmada kuramsal bir ifadenin değil, bir eğitim deneyiminin betimlenmesi amacını güder. O dönemde oldukça devrimci sayılabilecek sıra dışı bir eğitsel anlayışa sahiptir. Bu alanda Harriet Finlay Johnson’dan sonra anılan ve yönetime kendilerinden birtakım yeni özellikler katan birçok isim vardır. Örnek olarak Henry Caldwell, Cecily O’Neill, Peter Slade, Viola Spolin, Gavin Bolton, Brian Francis Way, Dorothy Heathcote ve Winifred Ward isimleri ön plana çıkmaktadır.

Ülkemizde ise ilk ortaya çıkış zamanı olarak Cumhuriyet dönemi bilinsede, aslında Cumhuriyet dönemi öncesinde, Osmanlı döneminin sonlarına doğru, İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun milli eğitimdeki birtakım çalışmalarının ülkemizdeki ilk çalışmaları olduğu söylenebilir. 1908 yılında eğitim bakanı olduğu dönemde okul eğitimlerinde dramanın tekniklerinden faydalandığı tiyatroya yer vermiştir. Meşrutiyet Dönemi’nin eğitim programlarına ‘Tarihi Temsilleri’ adıyla tiyatro ve dram çalışmalarını dahil etmiştir. Ayrıca ‘Mektep Temsillerinin Usul-ü Tedrisi’ yayınıyla da drama ve tiyatronun eğitimdeki önemine değinmiştir. İlerleyen dönemlerde Selahattin Çoruh ve Emin

Özdemir gibi yazarların yazmış olduğu kitaplarla da eğitimde drama ülkemizde adından söz ettirmiştir. Daha sonra bu yöntemin belli yıllarda eğitim müfredatına dahil edilerek kullanıldığı görülmektedir. Cumhuriyet dönemindeki ilk yıllarda yaratıcı drama, 1982'ye kadar eski adı olan dramatizasyon kavramıyla anılmıştır.

Türkiye'de yakın tarihlere gelindiğinde yaratıcı dramanın modern anlamda başlangıcı Ankara Üniversitesi'nin eğitim fakültesinde öğretim görevlisi olan Prof. Dr. İnci San ile tiyatro sanatısı olan Tamer Levent'in bir araya geldiği ilk buluşma olan 1982 yılında gerçekleşmiş olup ve bu çalışmalar zamanla hız kazandı. Böylece Türkiye'de de dramanın eğitimde kullanılması yaygınlaştı. Yapılan çalışmalarla bu alanda akademik bir çerçevede ele alınmasına karar verilen önemli bir zamanı içerir. Bu nedenle bu tarih ya da bu buluşma bir anlamda Türkiye'de eğitimde yaratıcı drama hareketinin de başlangıcını oluşturur. Bu dönemde yaratıcı drama uygulamaları, sanat eğitiminden dil öğretimi gibi geniş bir alanda kullanılmaya başlanmış, Türkiye'deki eğitimciler tarafından daha yaygın bir biçimde benimsenmiştir.

Türkiye'de eğitimde yaratıcı dramanın öncüleri Tamer Levent ve İnci San, bu çalışmalardan kazandıkları birikimlerinden de yola çıkarak 1985 yılında Ankara'da ilk olarak "Uluslararası Eğitimde Dramatizasyon" seminerini düzenlediler. 1985 yılı yaratıcı dramam Türkiye'deki modern kullanımı kamuoyuna açılması yönünden başlangıç yılı olarak adlandırdığımız yıldır.

Araştırmalar, yaratıcı dramayı kullanarak yapılan eğitim etkinliklerinin, öğrencilerin öğrenme süreçlerine olumlu katkılar sağladığını ortaya koymaktadır. Günümüzde okul öncesi eğitimden başlayarak üniversite ve lisansüstü eğitime kadar bütün eğitim kademelerinde drama çalışmaları uygulanmaktadır. Yalnızca eğitimde değil birçok farklı alanda da drama önem kazanmıştır. Öğretmen, öğrenci, öğretim elemanları kurslara katılarak kendilerini geliştirip alanlarında dramayı kullanırken, eğitim ile ilgili olmayan alanlardan kişiler de drama çalışmalarına katılmaktadırlar. Drama birçok farklı alan ve disiplinle kullanılabilen bir yöntemdir. Türkçe, tarih, coğrafya, matematik, psikoloji gibi temel derslerden ekonomi, politika, endüstri, insan ilişkileri ve sanat gibi alanlara kadar çok geniş bir yelpazede drama çalışmalarına yer verilmektedir.

Ayrıca yaratıcı drama yönteminin eğitimdeki yerini güçlendirmek için yeni teknolojilerin ve dijital araçların entegrasyonu önemli bir fırsat sunmaktadır. Özellikle

son yıllarda dijital platformların yaratıcı drama etkinlikleriyle birleştirilmesi, öğrencilerin öğrenme süreçlerini zenginleştirmekte ve yaratıcı drama uygulamalarını daha erişilebilir hale getirmektedir.

Bu araştırma, Türkiye’de yaratıcı drama tekniklerinin eğitim alanındaki tarihsel gelişimini incelemeyi amaçlamakta ve yaratıcı dramaya dair mevcut literatürü tarayarak, bu yöntemin eğitimdeki yeri ve geleceği hakkında içgörüler sunmayı hedeflemektedir. Eğitim müfredatında yaratıcı dramaya daha fazla yer verilmesi ve öğretmenlerin bu konuda daha fazla desteklenmesi gerektiği vurgulanacak, yaratıcı dramayı destekleyen teknolojilerin ve uluslararası iş birliklerinin eğitim süreçlerine nasıl entegre edilebileceği üzerinde durulacaktır.

Tezin Amacı

Bu tez, Türkiye’de yaratıcı drama tekniklerinin eğitim alanındaki tarihsel gelişimini incelemeyi amaçlamaktadır. Yaratıcı dramayı eğitimde etkin bir şekilde kullanmanın öğrencilerin yaratıcı düşünme, sosyal beceri geliştirme ve eleştirel düşünme gibi yönlerini nasıl etkilediğini anlamak ve bu yöntemin müfredat içindeki yerini değerlendirmek hedeflenmektedir. Ayrıca, yaratıcı drama yöntemine ilişkin mevcut literatürün derinlemesine incelenmesi ile bu yöntemin eğitimdeki uygulamalarının gelecekteki potansiyeli hakkında fikir sunmak amaçlanmıştır.

Tezin Önemi

Bu tez, Türkiye’de yaratıcı drama tekniklerinin eğitimdeki tarihsel gelişimini anlamak ve gelecekte bu yöntemin nasıl daha etkili bir şekilde kullanılabileceğine dair önerilerde bulunmak açısından önem taşımaktadır. Yaratıcı drama, öğrencilerin yaratıcılığını artıran, sosyal becerilerini geliştiren ve öğrenme süreçlerine aktif katılımlarını sağlayan önemli bir eğitim aracı olduğu söylenebilir. Tez, yaratıcı dramaya dair yapılan araştırmalar ışığında, eğitimdeki bu yenilikçi yöntemin daha geniş çapta benimsenmesine katkı sağlayabilir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma literatür taraması yöntemiyle gerçekleştirildiği için, saha çalışması ve uygulamalı veri toplama yöntemleri kullanılmamıştır. Ayrıca, araştırma yalnızca Türkiye’deki yaratıcı drama eğitimi ile sınırlıdır ve uluslararası uygulamalar kapsam

dışı bırakılmıştır. Dolayısıyla, yaratıcı dramaya dair sonuçlar Türkiye’deki mevcut literatürle sınırlıdır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, Türkiye’de 1980 yılından günümüze kadar olan yaratıcı drama eğitimi ve bu eğitime dair yapılmış akademik çalışmalardır. Örneklem ise, Türkiye’de yaratıcı drama üzerine yapılan bilimsel makaleler, tezler, kitaplar ve diğer ilgili literatür taramalarıyla oluşturulmuştur.

Yöntem

Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem ile yaratıcı drama konusunda Türkiye’de yapılmış akademik çalışmalar, tezler, makaleler ve kitaplar incelenmiş, bu çalışmaların bulguları ve sonuçları değerlendirilmiştir. Literatür taraması ile yaratıcı drama eğitiminin tarihsel gelişimi, uygulama sorunları ve gelecekteki potansiyeli üzerine kapsamlı bir analiz yapılmıştır.

Araştırma Tarihi ve Yeri

Araştırma, Türkiye’de yaratıcı drama eğitimi üzerine yapılan çalışmaları kapsayan literatürün incelenmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın tarihsel çerçevesi, 1980 sonrası yaratıcı drama yönteminin Türkiye’deki gelişimi üzerine odaklanmaktadır.

Araştırma Materyalleri

Araştırma materyalleri, Türkiye’de yaratıcı drama üzerine yapılmış akademik tezler, bilimsel makaleler, kitaplar ve dijital veri tabanlarından elde edilen kaynaklardan oluşmaktadır. Literatür taraması yöntemi kullanılarak, yaratıcı drama ile ilgili kaynaklar tasnif edilmiş ve araştırmanın amaçları doğrultusunda değerlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM: YARATICI DRAMANIN TANIMI VE EĞİTİMDEKİ YERİ

1.1. Yaratıcı Drama Kavramı

1.1.1. Yaratıcı Drama ile İlgili Temel Kavramlar

Yaratıcı drama, eğitimde bireylerin yaratıcılıklarını ve iletişim becerilerini geliştirmek amacıyla kullanılan etkili bir yöntemdir. Bu yöntemde, katılımcılar doğrudan öğrenme sürecine dahil edilmekte ve rol yapma, doğaçlama gibi tekniklerle aktif bir katılım sağlanmaktadır. Yaratıcı drama, katılımcıların özgün düşünme becerilerini geliştirmeye yardımcı olmakta ve onları eleştirel düşünmeye teşvik etmektedir. Drama, öğretim yöntemlerinde bir araç olarak kullanıldığında, öğrencilerin akademik ve sosyal becerilerinin gelişmesine önemli katkılar sağlamaktadır (Dadandi, 2023a).

Yaratıcı dramada kullanılan temel kavramlar, bu yöntemin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için büyük bir önem taşımaktadır. Yaratıcı dramada “alan” (space), “odak” (focus), “zıtlık” (contrast), “zaman” (time), “sembol” (symbol) ve “gerilim” (tension) gibi unsurlar, dramatik yapıyı oluşturan temel bileşenlerdir. Bu kavramlar, dramatik olayların düzenlenmesinde ve katılımcıların rollerine odaklanmalarında önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin, sahnede kullanılan semboller, soyut düşünceleri somutlaştırarak dramatik anlatımın derinleşmesini sağlamaktadır (Heikkinen, 2016).

Odak kavramı, yaratıcı dramada olayların veya karakterlerin dikkatli bir şekilde vurgulanmasını sağlamaktadır. Bu kavram, özellikle sahne üzerinde izleyicilerin ya da katılımcıların dikkati belirli bir noktaya yoğunlaştırmasına yardımcı olmaktadır.

Zıtlık kavramı ise yaratıcı dramada dramatik gerilim yaratmak için sıkça kullanılan bir tekniktir. Zıtlık, olaylar arasındaki karşıtlıkların belirgin hale getirilmesiyle izleyicilerin dikkatini çekmektedir. Örneğin, bir sahnede karşıt iki karakter arasındaki çatışmalar, dramatik yapının güçlenmesine ve izleyicilerin ilgisinin sürekli olmasına katkı sağlamaktadır. Bu teknik, olayların derinlemesine analiz edilmesine olanak tanımaktadır (Dadandi, 2023a).

Yaratıcı dramada zaman ve mekân unsurları, dramatik yapının organizasyonunda büyük bir rol oynamaktadır. Zaman kavramı, olayların gelişim sürecini belirlemekte ve katılımcıların bu süreç içerisindeki rollerini düzenlemektedir. Drama içerisinde zamanın

hızlandırılması ya da yavaşlatılması gibi teknikler, dramatik etkiyi artıran unsurlar arasında yer almaktadır. Bu teknikler, izleyicilere olayların daha derinlemesine değerlendirilmesi için fırsat sunmaktadır (Lisnawati, Ruslan ve Nurjamilah, 2019).

Semboller ise yaratıcı dramada soyut kavramların somutlaştırılması için kullanılmaktadır. Drama sırasında kullanılan semboller, izleyicilere veya katılımcılara derin anlamlar ileterek sahnenin etkisini güçlendirmektedir. Örneğin, bir kapı sembolü özgürlüğü ya da yeni bir başlangıcı temsil edebilir. Sembollerin kullanımı, yaratıcı dramada katılımcıların hayal gücünü harekete geçiren unsurlar arasında yer almaktadır (Heikkinen, 2016).

Gerilim, yaratıcı dramada çatışma ve beklenmedik olaylarla ortaya çıkan dramatik bir unsurdur. Gerilim, dramada karakterler arasındaki çatışmaları veya beklenmedik gelişmeleri içermekte ve olayların sonucunu tahmin etmeyi zorlaştırmaktadır. Bu durum, izleyicileri dramatik sürecin içine çekmekte ve sahnenin daha etkileyici olmasını sağlamaktadır. Gerilim unsuru, dramatik olayların daha etkili bir şekilde işlenmesine katkı sağlamaktadır (Noveri, Yuliadi ve Sahrul, 2016).

Yaratıcı dramada kullanılan bu temel kavramlar, eğitimde bireylerin kendilerini ifade etme ve sosyal becerilerini geliştirme süreçlerinde etkin bir rol oynamaktadır. Drama etkinlikleri, katılımcıların grup çalışması yapmalarına ve empati kurma becerilerini geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Ayrıca, yaratıcı drama bireylerin problem çözme becerilerini de geliştiren bir yöntem olarak öne çıkmaktadır (Dadandi, 2023a).

Yaratıcı dramada kullanılan bu kavramlar, yalnızca akademik başarıyı değil, aynı zamanda sosyal etkileşimi de güçlendirmektedir. Katılımcılar, drama sürecinde aktif bir şekilde yer alarak grup içinde işbirliği yapmayı öğrenmekte ve sosyal becerilerini geliştirmektedirler. Bu beceriler, yaratıcı dramayı eğitsel bir araç olarak değerli kılmaktadır (Heikkinen, 2016).

1.1.2. Yaratıcı Dramanın Eğitsel Temelleri

Yaratıcı drama, eğitimde önemli bir rol oynayan pedagojik bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Bu yöntem, öğrencilerin yalnızca akademik bilgilerini geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda yaratıcı düşünme, iletişim ve iş birliği gibi sosyal becerilerini de güçlendirmektedir. Yaratıcı drama, öğretmenlerin ve öğrencilerin eğitim süreçlerine

aktif olarak katılmalarını sağlamaktadır. Drama etkinlikleri, öğretim süreçlerinde aktif katılımı teşvik eden deneyimsel bir öğrenme aracı olarak kullanılmaktadır. Bu bağlamda yaratıcı dramaya dayalı öğretim stratejileri, öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha anlamlı hale getirmektedir (Horasan-Doğan ve Cephe, 2020).

Yaratıcı drama, öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif katılım göstermelerini sağlamakta ve onları eleştirel düşünmeye teşvik etmektedir. Bu süreçte öğrenciler, dramatik rollere bürünerek gerçek yaşam durumlarını simüle etmekte ve bu yolla öğrendiklerini pekiştirmektedirler. Ayrıca, yaratıcı drama öğretim yöntemi, çocukların kişilik gelişimine de önemli katkılar sağlamaktadır. Yapılan araştırmalarda, yaratıcı drama yönteminin çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerine olumlu etkiler sağladığı belirtilmiştir (Lešnik, 2018).

Yaratıcı drama, öğretmenler için pedagojik bir araç olarak da önemli fırsatlar sunmaktadır. Öğretmenler, yaratıcı dramayı kullanarak öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha interaktif ve eğlenceli hale getirebilmektedirler. Bu yöntem, öğretmenlerin ders planlamasında daha esnek olmalarını sağlamakta ve öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak öğrenme süreçlerini uyarlamalarına olanak tanımaktadır. Yaratıcı drama, özellikle öğretmenlerin pedagojik becerilerini geliştirmelerinde etkili bir araç olarak kabul edilmektedir (Švábová, 2018).

Eğitimde yaratıcı drama uygulamaları, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmenin yanı sıra, onların sosyal etkileşim becerilerini de desteklemektedir. Drama etkinlikleri, öğrencilerin grup içinde iş birliği yapmalarını ve empati kurmalarını teşvik etmektedir. Özellikle, çocukların yaratıcı drama etkinlikleri sırasında kendilerini daha rahat ifade etmeleri ve grup çalışmalarına katılmaları, onların toplumsal hayata daha etkin bir şekilde katılmalarına olanak tanımaktadır (Tam, 2016).

Yaratıcı dramada kullanılan teknikler, öğrencilerin hayal gücünü harekete geçiren ve problem çözme becerilerini geliştiren unsurlar arasında yer almaktadır. Özellikle doğaçlama ve rol yapma gibi teknikler, öğrencilerin düşünme süreçlerini hızlandırmakta ve onların yaratıcı çözümler üretmelerine yardımcı olmaktadır. Bu yöntem, aynı zamanda öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha fazla dahil olmalarını sağlayarak, öğrenilen bilgilerin kalıcılığını artırmaktadır (Kaasinen, Karjalainen-Väkevä ve Lehtonen, 2016).

Yaratıcı drama, yalnızca bir sanat formu olmanın ötesine geçmekte ve eğitimin çeşitli alanlarında kullanılabilecek bir öğretim aracı haline gelmektedir. Drama etkinlikleri, öğrencilerin aktif öğrenmelerini destekleyen, katılımcı bir pedagojik yaklaşım sunmaktadır. Bu etkinlikler, öğrencilerin duygusal zekalarını geliştirmelerine, empati kurmalarına ve karmaşık durumları anlamalarına yardımcı olmaktadır. Yaratıcı drama, eğitim süreçlerinde tartışmalı ve hassas konuları ele almanın etkili bir yolu olarak da kullanılmaktadır (Lambert vd., 2016).

Yaratıcı dramada kullanılan deneyimsel öğrenme teknikleri, öğrencilerin drama sürecinde aktif olarak yer almasını sağlamaktadır. Bu süreçte öğrenciler, kendi deneyimlerinden yola çıkarak yeni bilgiler öğrenmekte ve öğrendiklerini drama etkinlikleri sırasında uygulama fırsatı bulmaktadırlar. Ayrıca, yaratıcı drama etkinlikleri, öğrencilerin özgüvenlerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Drama etkinliklerine katılan öğrenciler, kendilerini daha iyi ifade etme becerisi kazanmakta ve topluluk önünde konuşma konusunda daha cesur hale gelmektedirler (Švábová, 2018).

Yaratıcı drama etkinlikleri, eğitimde kapsayıcı bir öğretim stratejisi olarak da kullanılmaktadır. Bu yöntem, farklı yeteneklere sahip öğrencilerin birlikte çalışmasını teşvik etmekte ve onların iş birliği yapma becerilerini geliştirmektedir. Yaratıcı drama, öğrencilerin farklı bakış açılarına sahip olmasını ve farklı kültürlerle empati kurmalarını sağlayan bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu yönüyle yaratıcı drama, kültürel farkındalığı artırmakta ve toplumsal uyumu desteklemektedir (Donelan ve Cahill, 2002).

Yaratıcı drama, eğitimde öğrencilerin yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerilerini geliştiren önemli bir pedagojik yöntem olarak kabul edilmektedir. Bu yöntem, öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılım göstermelerini sağlamakta ve onların bilgiye daha derinlemesine bir bakış açısıyla yaklaşmalarına yardımcı olmaktadır. Drama etkinlikleri, öğrencilerin analitik düşünme becerilerini geliştirirken, aynı zamanda onların yaratıcı çözümler üretmelerini teşvik etmektedir (Horasan-Doğan ve Cephe, 2020).

1.1.3. Yaratıcı Dramanın Eğitimdeki Amaçları

Yaratıcı dramada, eğitim sürecinde hedeflenen en temel amaç, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmek ve onları daha esnek, yaratıcı çözümler üretmeye teşvik etmektir. Yaratıcı drama, öğrencilere gerçek yaşam durumlarını dramatize etme imkanı sunarak, onların eleştirel düşünme becerilerini geliştirmektedir. Bu süreçte, öğrenciler farklı roller üstlenerek empati kurma yeteneklerini artırmakta ve toplumsal sorunlara karşı daha duyarlı hale gelmektedirler.

Yaratıcı dramada amaçlardan biri, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmek ve onları toplumsal hayatta daha aktif bireyler haline getirmektir. Drama etkinlikleri, grup çalışmaları ve işbirliği gerektiren durumlar yaratır. Bu sayede öğrenciler, takım çalışmasına uyum sağlama, birlikte karar alma ve iletişim kurma gibi önemli sosyal becerileri kazanırlar. Yaratıcı drama, bu yönüyle toplumsal etkileşimleri desteklemektedir (Ren vd., 2020).

Yaratıcı drama, öğrencilerin estetik duyarlılıklarını artırmayı hedefleyen bir yöntemdir. Drama etkinlikleri, sanat ve estetik kavramlarının eğitimde daha fazla yer almasını sağlamaktadır. Öğrenciler, dramatik anlatılar aracılığıyla estetik değerlerle tanışmakta ve sanatın farklı yönlerini keşfetmektedirler. Bu süreçte öğrencilerin sanatsal farkındalıkları artmakta ve onların estetik becerileri gelişmektedir (Švábová, 2018).

Eğitimde yaratıcı dramaya dayalı etkinliklerin bir diğer amacı, öğrencilerin duygusal zekalarını geliştirmektir. Drama süreci, öğrencilerin duygularını ifade etmelerine olanak tanıyan bir ortam sunmaktadır. Öğrenciler, farklı karakterlere bürünerek duygusal deneyimlerini zenginleştirmekte ve bu süreçte empati kurma yeteneklerini geliştirmektedirler. Bu, onların sosyal ilişkilerde daha anlayışlı ve empatik bireyler olmalarına katkıda bulunmaktadır (Lešnik, 2018).

Yaratıcı drama, öğrencilerin dil ve iletişim becerilerini de geliştirmeyi amaçlamaktadır. Drama etkinlikleri sırasında öğrenciler, dilsel yetilerini kullanarak kendilerini ifade etme ve anlam yaratma süreçlerine katılmaktadırlar. Bu süreç, öğrencilerin sözlü ve yazılı anlatım becerilerini geliştirmekte ve dilsel yeteneklerinin daha etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. Drama, öğrencilerin kelime dağarcığını genişletmekte ve dilbilgisi becerilerini pekiştirmektedir (Garrard, 2017).

Yaratıcı dramada amaçlardan bir diğeri, bireylerin özgüvenini artırmaktır. Drama etkinlikleri, öğrencilerin sahnede ya da grup önünde kendilerini ifade etmelerini sağlayarak onların özgüvenlerini geliştirmektedir. Özellikle utangaç öğrenciler, drama sayesinde kendilerini daha rahat ifade etme becerisi kazanmakta ve topluluk önünde konuşma korkusunu yenmektedirler. Bu, eğitim süreçlerinde öğrencilerin daha etkin bireyler haline gelmelerine yardımcı olmaktadır (Kim, 2017).

Yaratıcı drama, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmeyi hedefleyen bir öğretim yöntemidir. Drama etkinlikleri sırasında öğrenciler, karşılaştıkları dramatik durumlara yaratıcı çözümler üretmekte ve bu süreçte eleştirel düşünme becerilerini pekiştirmektedirler. Problem çözme süreçlerinde öğrencilerin esnek düşünme ve farklı bakış açıları geliştirme yetenekleri artmaktadır (Gómez, 2016).

Eğitimde yaratıcı dramaya dayalı etkinliklerin bir diğeri önemli amacı, öğrencilerin çoklu zekâ alanlarını geliştirmektir. Drama, öğrencilerin bilişsel, duygusal ve sosyal zekalarını aynı anda harekete geçiren bir yöntemdir. Bu süreçte öğrenciler, öğrenmeyi yalnızca zihinsel değil, aynı zamanda duygusal ve fiziksel yollarla da deneyimlemektedirler. Bu çok yönlü öğrenme deneyimi, öğrencilerin akademik başarılarını artırmaktadır (Heikkinen, 2016).

Yaratıcı dramada bir diğeri hedef, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmektir. Drama, öğrencilerin hayal gücünü harekete geçirerek onları daha yaratıcı bireyler haline getirmeyi amaçlamaktadır. Drama etkinlikleri, öğrencilerin özgün fikirler üretmelerine ve bu fikirleri dramatik anlatımlara dönüştürmelerine olanak tanımaktadır. Bu süreç, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkıda bulunmaktadır (Tam, 2016).

Eğitimde yaratıcı dramaya dayalı etkinliklerin tüm bu amaçları, öğrencilerin hem akademik hem de sosyal becerilerini geliştirmeyi hedefleyen bütüncül bir öğretim yöntemi sunmaktadır. Drama, öğrencilerin bireysel yaratıcılıklarını ve grup içi etkileşimlerini destekleyerek onların topluma daha duyarlı ve yaratıcı bireyler olmalarına olanak tanımaktadır. Bu nedenle, yaratıcı dramaya dayalı eğitim yöntemleri, çağdaş eğitim yaklaşımlarında önemli bir yere sahiptir.

Yaratıcı drama kurslarına, atölyelerine katılan bireylerde birçok olumlu kazanımların olması beklenmektedir. Bu kazanımlardan bazıları şöyledir: Grupla birlikte çalışabilme,

yaratıcı düşünme, kendini anlama, sözel ve sözel olmayan iletişim, dili kullanma, iş birliği içinde olabilme, problem çözme becerisi ve kendini ifade edebilme becerilerinin gelişimi, insanlara karşı daha duyarlı olma, kendine güven duyma, sorumluluk duygusu kazanma, iç disiplin kazanma, hayal gücünün gelişimi, dayanıma ve paylaşma duygusunun gelişimi, hoşgörülü olabilme, demokratikleşme, sosyalleşme. Bu kadar çok olumlu kazanımların olduğu düşünüldüğünde drama çalışmalarına katılmanın ya da bir konuyu anlatırken dramanın bir yöntem olarak kullanılmasının oldukça önemli olduğu dikkati çekmektedir. Bütün bunların gerçekleşebilmesi için de drama çalışmalarını yapacak olan liderin dramanın önemini bilmesi ve inanması, drama bilgisine sahip olması, dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu, drama uygulamaları sırasında nelere dikkat etmesi gerektiğini bilmelidir. Türkiye’de yaratıcı drama çalışmalarının eğitimde kullanımının öneminin gittikçe arttığı, dramaya daha da büyük bir önem verildiği bilinmektedir. Okul öncesi dönem çocuklarından üniversite öğrencilerine kadar eğitimin değişik kademelerinde yer alan bireylerinde drama eğitimi aldığını söyleyebiliriz. Drama eğitimini ancak bu alanda almış bireylerin uygulaması oldukça önemlidir. Dramanın ne olduğunu bilmeyen, herhangi bir drama yaşantısı olmayan, drama hakkında bilgisi olmayan birisinin drama yöntemini kullanması, drama çalışmaları yapması mümkün değildir.

1.1.4. Yaratıcı Dramanın Öğretim Sürecine Katkıları

Yaratıcı drama, öğretim sürecinde öğrencilere çok yönlü kazanımlar sağlamaktadır. Bu yöntem, özellikle öğrencilerin öğrenmeye daha aktif katılım göstermelerine yardımcı olmakta ve onların yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmektedir. Drama etkinlikleri, öğrencilerin sadece ezberlemeye dayalı bir öğrenme yerine, deneyimleyerek ve problem çözerek öğrenmelerini desteklemektedir. Örneğin, öğrenciler dramatik olaylar kurgularken eleştirel düşünme ve yaratıcı çözümler üretme fırsatı bulmaktadırlar (Horasan-Doğan ve Cephe, 2020).

Öğretim süreçlerinde yaratıcı dramanın sunduğu önemli bir katkı, dil ve iletişim becerilerinin gelişmesine olanak tanınmasıdır. Drama, öğrencilerin kelime dağarcığını genişletmelerine ve sözlü anlatım becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır. Özellikle dil eğitimi alanında, yaratıcı drama teknikleri öğrencilerin dilsel yeterliliklerini artırmakta ve kendilerini daha etkili ifade etmelerine yardımcı

olmaktadır. Dadandi'nin (2023a) çalışmasında, yaratıcı dramaya dayalı ders planlarının Türk dili öğretiminde başarılı sonuçlar verdiği ifade edilmektedir (Dadandi, 2023a).

Ayrıca, yaratıcı drama sosyal ve duygusal gelişimi de desteklemektedir. Drama etkinlikleri sırasında öğrenciler, farklı roller üstlenerek empati geliştirme ve duygusal farkındalık kazanma fırsatı bulmaktadır. Bu durum, öğrencilerin toplumsal olaylara ve farklı bakış açılarına karşı daha duyarlı hale gelmelerini sağlamaktadır. Yılmaz, Korkmaz ve Kurt (2023), yaratıcı dramanın öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirdiğini ve onların özgüvenlerini artırdığını belirtmişlerdir (Yılmaz vd., 2023).

Yaratıcı drama aynı zamanda öğretmen adayları için de önemli bir pedagojik araç olarak öne çıkmaktadır. Bu yöntem, öğretmenlerin pedagojik becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmakta ve onları sınıf yönetimi, iletişim ve spontane karar alma konularında güçlendirmektedir. Horasan-Doğan ve Cephe (2020), yaratıcı dramanın öğretmen adaylarının hem mesleki hem de kişisel kimliklerini geliştirdiğini vurgulamıştır (Horasan-Doğan ve Cephe, 2020).

Yaratıcı drama, disiplinler arası öğrenme için de bir araç sunmaktadır. Drama etkinlikleri, sanat, dil, tarih ve bilim gibi farklı alanlarda öğrenmeyi teşvik ederek öğrencilerin çok yönlü bir eğitim almalarını sağlamaktadır. Bu tür bir yaklaşım, öğrencilerin farklı disiplinlerdeki bilgileri birleştirerek daha geniş bir perspektif kazanmalarına olanak tanımaktadır. O'Grady (2019), yaratıcı dramaya dayalı disiplinler arası öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin bilgiye daha geniş bir açıdan bakabilmelerini sağladığını ifade etmektedir (O'Grady, 2019). Aynı zamanda, yaratıcı drama öğrencilerin özgüvenini artıran bir pedagojik yöntem olarak da değerlendirilmektedir. Drama etkinliklerine katılan öğrenciler, topluluk önünde konuşma ve kendini ifade etme becerilerini geliştirmekte, böylece özgüvenlerini artırmaktadırlar. Öğrenciler, drama yoluyla sosyal ortamlarda daha rahat hareket edebilmekte ve toplumsal ilişkilerde daha güçlü bir duruş sergileyebilmektedirler (Flynn, 2019). Drama, öğrencilerin karşılaştıkları zorlukları yaratıcı yollarla çözmelerine olanak tanıyarak, onların analitik düşünme yeteneklerini geliştirmektedir. Bu süreçte, öğrenciler olaylara farklı açılardan bakmayı öğrenmekte ve daha esnek düşünme becerileri kazanmaktadırlar. Goldbogen (2020), yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin analitik düşünme ve yaratıcı çözümler üretme becerilerini geliştirdiğini belirtmektedir (Goldbogen, 2020).

Farklı canlı yaşantılarını tanıma, farklı rollere bürünerek farklı olay ve durumlarla ilgili deneyim kazanma, yaşamın çok yönlü algılanmasını ve merak duygusunun gelişerek araştırma isteğinin gelişimini sağlama, yaparak-yaşayarak öğrenme, öğrenilenlerin kalıcı olması drama çalışmaları sonucunda katılımcılarda olması beklenen kazanımlar arasında sayılabilir. Bu kazanımlar incelendiğinde dramanın bireylerin gelişiminde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

1.2. Eğitim Alanında Yaratıcı Drama Teknikleri

1.2.1. Yaratıcı Drama Teknikleri

Eğitimde dramaya dayalı bir ders planını oluştururken bilmemiz gereken en temel unsurlardan biri öğrencileri hangi hedeflere ulaştıracak sorular çerçevesinde ilerlemek gerektğidir. Bu süreçte, bazı dramatik öğelerin kullanımı önemlidir. Bağlam, mekan, gerilim gibi unsurlar, yaratıcı drama sürecinin temel bileşenleri arasında yer alır.

Ayrıca Bir drama planının yapısına uygun şekilde çeşitli teknikler kullanılabilir. Dramaya özgü tekniklerin temelinde doğaçlama ve rol oynama yer alırken. Pantomim, uzman mantosu ve dramatizasyon sıklıkla kullanılan teknikler arasındadır.

1.2.1.1. Doğaçlama

Doğaçlama, yaratıcı dramada önceden belirlenmiş kalıplara bağlı kalmaksızın, hayal gücüne dayalı ve anlık gelişen bir öğrenme sürecini destekleyen önemli bir tekniktir. Bu yöntem, öğrencilerin spontane hareket etmelerini, yaratıcı düşünmelerini kendilerini özgürce ifade etmelerini teşvik etmektedir. Doğaçlama çalışmaları, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmelerine farklı bakış açıları kazanmalarına ve grup içinde iş birliği yapmalarına olanak tanır. Aynı zamanda doğaçlama sürecinde hazırlıksız durumlara uyum sağlama ve anlık problem çözme yetenekleride gelişir. Bu özellikleri sayesinde doğaçlama, yaratıcı drama çalışmalarında temel bir teknik olarak kabul edilmektedir.

Doğaçlama, eğitim sürecinde farklı disiplinlerin entegrasyonunu sağlamak amacıyla da kullanılmaktadır. Öğrenciler, farklı roller üstlenerek, sanat, tarih, dil ve diğer disiplinlerdeki bilgileri bir araya getirirler. Bu süreçte, öğrenciler olaylara çok yönlü bir perspektifle yaklaşmayı öğrenmekte ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmektedir.

Örneğin, doğaçlama etkinlikleri sırasında öğrenciler, tarihsel olayları dramatize ederek, o döneme ilişkin toplumsal ve kültürel bağlamları daha iyi kavrayabilmektedirler (Xu ve Xu, 2021).

Doğaçlama, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerine de önemli katkılar sağlamaktadır. Drama sürecinde öğrenciler, belirli durumlara karşı duygusal tepkiler vermek zorunda kalmakta ve bu süreçte empati yetenekleri gelişmektedir. Öğrenciler, farklı karakterlere bürünerek, onların duygusal durumlarını ve tepkilerini anlamaya çalışmakta, bu da onların toplumsal olaylara karşı daha duyarlı bireyler olmalarına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, doğaçlama etkinlikleri sırasında öğrenciler, grup içinde iş birliği yapma ve takım çalışmasına uyum sağlama becerilerini de geliştirmektedirler (Švábová, 2018).

Doğaçlamanın eğitimdeki bir diğer önemli katkısı, öğrencilerin özgüvenlerinin artmasına yardımcı olmasıdır. Doğaçlama, öğrencilerin belirli bir metne veya plana bağlı kalmadan kendilerini ifade etmelerini gerektirdiği için, onların topluluk önünde konuşma ve kendini ifade etme becerilerini geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Bu süreçte, öğrenciler kendilerini daha rahat hissederler ve bu da onların özgüvenlerini artırır. Drama temelli etkinlikler, öğrencilerin sınıf ortamında daha rahat olmalarını sağlarken, onların genel sosyal becerilerini de geliştirmektedir (Gómez, 2016).

Doğaçlama ayrıca öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmede etkili bir tekniktir. Öğrenciler, anlık olarak karşılaştıkları durumlar karşısında yaratıcı çözümler üretmek zorunda kaldıklarında, bu onların eleştirel düşünme ve problem çözme yeteneklerini pekiştirmektedir. Bird ve Tozer (2016) tarafından yapılan bir çalışmada, doğaçlamanın öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiği ve bu becerilerin öğrencilerin genel akademik başarılarına katkı sağladığı belirtilmiştir (Bird ve Tozer, 2016).

1.2.1.2. Rol oynama

Rol oynama, yaratıcı drama teknikleri içinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu teknik, öğrencilerin belirli bir karaktere bürünerek, o karakterin duygu, düşünce ve davranışlarını canlandırmalarını içermektedir. Rol oynama tekniği, öğrencilere toplumsal olaylar ve farklı perspektifler hakkında derinlemesine düşünme fırsatı

sunmakta ve empati geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır. Salti'nin (2023) alışmasında, retmen adaylarının drama pedagojisi yoluyla kendilerini keşfetmeleri ve yaratıcı çözüm nerileri üretmeleri vurgulanmıştır (Salti, 2023).

Eğitim sürecinde rol oynama, öğrencilerin kişisel gelişimlerine katkı sunmanın yanı sıra, onların sosyal becerilerini geliştirmekte de etkili olmaktadır. Özellikle grup içi etkileşimlerde, öğrenciler bir karakteri canlandırırken, diğer grup üyeleriyle işbirliği yaparak olayları daha geniş bir perspektiften ele almayı öğrenmektedirler. Xu ve Xu'nun (2021) yaptığı bir çalışmada, rol oynama tekniğinin öğrencilerin takım çalışması ruhunu güçlendirdiği ve onların estetik anlayışlarını geliştirdiği belirtilmiştir (Xu ve Xu, 2021).

Rol oynama aynı zamanda öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştiren bir teknik olarak kabul edilmektedir. Öğrenciler, çeşitli senaryolar ve olaylar karşısında karakterlerin nasıl davranacağını canlandırarak, yaratıcı çözümler üretme fırsatı bulmaktadırlar. Bu süreçte öğrenciler, olaylara farklı açılardan yaklaşarak analitik düşünme yeteneklerini de geliştirmektedirler. Leşnik (2018), rol oynama yönteminin öğrencilerin karmaşık sosyal konulara dair farkındalık kazanmalarına ve bu konulara yaratıcı çözümler bulmalarına olanak tanıdığını ifade etmektedir (Leşnik, 2018).

Rol oynama tekniği, yalnızca yaratıcı drama etkinliklerinde değil, aynı zamanda disiplinler arası eğitimde de etkili bir teknik olarak kullanılmaktadır. Örneğin, evresel sorunlar gibi karmaşık konuların işlendiği projelerde, öğrenciler farklı karakterlere bürünerek bu konulara dair farkındalık kazanmaktadırlar. Bu yöntem, öğrencilerin yalnızca bilgi edinmelerini değil, aynı zamanda bu bilgileri toplumsal bağlamda kullanarak sorumluluk duygusu geliştirmelerini sağlamaktadır (Putri, 2021). Son olarak, rol oynama, öğrencilerin zgven gelişimine de önemli katkılar sunmaktadır. Bu teknik sayesinde, öğrenciler topluluk önünde kendilerini ifade etme fırsatı bulmakta ve topluluk önünde konuşma becerilerini pekiştirmektedirler. Baihaği'nin (2019) alışmasında, öğrencilerin rol oynama yoluyla sahnede daha rahat performans sergileyebildikleri ve bu durumun onların akademik başarılarına da olumlu katkı sağladığı belirtilmiştir (Baihaği, 2019).

1.2.1.3. Pandomim

Pandomim, yaratıcı dramada önemli bir yere sahip olan ve özellikle sözsüz iletişim becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir tekniktir. Pandomim, beden dilini ve yüz ifadelerini kullanarak hikaye anlatmayı temel alır. Bu teknik, öğrencilerin yalnızca sözlü ifade becerilerini değil, aynı zamanda bedensel farkındalıklarını ve duygusal ifadelerini geliştirmektedir. Pandomim, dil bariyerlerinin olmadığı bir ortamda, öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine olanak tanıyarak, duygusal zekalarını artırmaktadır (Koç ve Dikici, 2003).

Pandomim tekniği, yaratıcı drama etkinliklerinde öğrencilere beden dili aracılığıyla etkili bir şekilde iletişim kurmayı öğretmektedir. Drama sürecinde, öğrenciler belirli bir konuyu ya da olayı kelimeler olmadan anlatırken, izleyicilere yalnızca beden dillerini kullanarak mesajlar vermektedirler. Bu durum, öğrencilerin beden dili kullanımını güçlendirmekte ve onların iletişim becerilerini geliştirmektedir. Xu ve Xu'nun (2021) çalışmasında, pandomim tekniğinin, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini artırdığı ve onların estetik duyarlılıklarını geliştirdiği belirtilmiştir (Xu ve Xu, 2021).

Pandomim aynı zamanda grup dinamiklerini destekleyen bir araç olarak da kullanılmaktadır. Bu teknikle, öğrenciler bir grup içinde birlikte çalışarak, beden dili yoluyla anlamlı bir hikaye oluşturmakta ve ortak bir amaç doğrultusunda hareket etmektedirler. Grup içinde işbirliği yapmayı öğrenen öğrenciler, yaratıcı süreçlere katılırken birbirleriyle daha etkili bir iletişim kurmayı da deneyimlemektedirler. Lešnik (2018), pandomim etkinliklerinin, öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerini geliştirdiğini ve toplumsal olaylara karşı daha duyarlı bireyler olmalarına katkı sağladığını vurgulamaktadır (Lešnik, 2018).

Pandomim, aynı zamanda öğrencilerin empati kurma yeteneklerini de geliştiren bir tekniktir. Öğrenciler, pandomim etkinliklerinde farklı karakterlerin duygusal durumlarını canlandırarak, empati yapma fırsatı bulmaktadırlar. Bu süreçte, öğrenciler yalnızca karakterlerin davranışlarını değil, aynı zamanda onların duygusal dünyalarını da anlamaya çalışmakta ve bu da onların sosyal farkındalıklarını artırmaktadır. Pandomim yoluyla, öğrenciler toplumsal olayları daha derinlemesine anlama becerisi kazanmaktadırlar (Szymik, 2017). Pandomim, sözsüz ifade etme biçimiyle öğrencilerin özgüven kazanmalarına da yardımcı olmaktadır. Drama etkinliklerinde, öğrencilerin

sahnede sadece beden dillerini kullanarak kendilerini ifade etmeleri, onların topluluk önünde daha rahat olmalarını sağlamaktadır. Baihaqi'nin (2019) çalışmasında, pandomim etkinliklerinin, öğrencilerin sahne performanslarını artırdığı ve onların özgüvenlerini geliştirdiği ifade edilmektedir (Baihaqi, 2019).

1.2.1.4. Uzman mantosu

Uzman Mantosu, 1970'li yılların sonunda Newcastle Upon Tyne Üniversitesi'nde Dorothy Heathcote tarafından keşfedilen ve geliştirilen, öğrenme-öğretme yaklaşımlarını esas alan bir dramatik süreçtir. Bu yaklaşımda önemli düşünce, sınıftaki öğrencilerin tüm program çalışmalarını uzmanlar grubuymuş gibi davranmalıdırlar. Katılımcılar laboratuvarında çalışan bilim adamları olabilirler ya da kazı yapan arkeolog ya da bir afet olay yerinde, kurtarma ekibi elemanları olabilirler. Bir fabrikayı, bir taşınma şirketini, bir oteli ya da bir dükkanı işletebilirler. Kendi öğrenmelerini keşfederken çocuklar 'Uzmanlarmış' gibi davranarak, o rolde örneğin bir işletmenin adı, nerde olduğu, ne ürettikleri hatta logosunu reklam bile belirler, spesifik bir bakış açısından çalışırlar. Bu durum onların özel sorumluluklar almasını, dil gereksinimleri ve toplumsal davranışlar kazanmasına yardımcı olur daha fark edilmeyeni fark ederler. Yapılan bu etkinlikler ve görevler çerçevesinde öğrenciler yavaş yavaş arkeologların, bilim adamlarının ya da kurtarma ekiplerinin gerçek yaşamda karşılaşabileceği sorunlarla, sorumluluklarla ve sorunlarla uğraşırlar. Dorothy Heathcote'un geliştirmiş olduğu uzman mantosu (mantle of the expert) yaklaşımı, eğitim programını bütüncül bir sistemle öğretme amacını taşır.

Bu yaklaşım, öğrencilere yalnızca akademik bilgi değil, 21.yüzyıl becerileri olarak kabul edilen takım çalışması, sorumluluk alma, empati geliştirme, iletişim kurma ve sosyal farkındalık gibi yetkinlikler de kazanır.

Öğretmen, bu süreçte klasik bir bilgi aktarıcı değil, yönlendirici ve rehber rolündedir. Dersin akışını belirleyerek, öğrencilerin süreci yönetmesine imkan tanır ve onları eletirel düşünmeye teşvik eder.

1.2.1.5. Dramatizasyon

Dramatizasyon, yaratıcı drama yöntemlerinin en önemli araçlarından biri olarak kabul edilmekte ve eğitimde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu yöntem, öğrencilerin bir olay ya da hikayeyi canlandırarak, kendilerini ifade etmelerine ve empati geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Dramatizasyon sırasında öğrenciler belirli karakterlere bürünerek, toplumsal ve bireysel olayları dramatik bir biçimde sahnelemektedirler. Bu süreç, öğrencilerin yalnızca yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda toplumsal olayları daha derinlemesine anlamalarına da katkı sağlamaktadır (Salti, 2023).

Dramatizasyon, eğitimde öğrencilerin duygusal zekalarını ve sosyal becerilerini geliştirmek için etkili bir tekniktir. Bu teknikte öğrenciler, farklı karakterleri ve olayları canlandırarak, olaylara duygusal ve sosyal bağlamda tepki vermektedirler. Bu süreçte, empati kurma, duygusal farkındalık ve toplumsal olayları daha iyi anlama gibi beceriler geliştirilmekte, böylece öğrencilerin sosyal hayata daha bilinçli bir şekilde katılmaları sağlanmaktadır. Heikkinen'in (2016) çalışması, dramatizasyonun özellikle yurttaşlık eğitiminde kullanılmasının, öğrencilerin toplumsal olaylara dair farkındalıklarını artırdığını ortaya koymaktadır (Heikkinen, 2016).

Eğitimde dramatizasyon, öğrenmeyi teşvik eden bir teknik olarak da önemli bir rol oynamaktadır. Dramatizasyon yoluyla öğrenciler, tarih, dil, sanat gibi farklı disiplinleri bir araya getirerek olayları dramatize etmekte ve bu süreçte farklı disiplinlerdeki bilgileri harmanlayarak öğrenmektedirler. Bu durum, öğrencilerin öğrenme süreçlerine çok yönlü bir bakış açısı kazandırmakta ve onların daha geniş bir bilgi birikimine sahip olmalarına olanak tanımaktadır. Tam (2016), dramatizasyonun disiplinler arası öğrenmede etkili bir teknik olduğunu ve öğrencilerin bu süreçte yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiğini vurgulamaktadır (Tam, 2016).

Dramatizasyon, öğrencilerin grup çalışmalarına katılmasını ve işbirliği yapmasını teşvik eden bir tekniktir. Grup içinde dramatizasyon etkinlikleri sırasında öğrenciler, birlikte bir hikaye ya da olay örgüsü oluşturmakta ve bu süreçte işbirliği yapmayı öğrenmektedirler. Bu durum, öğrencilerin sosyal becerilerini ve takım çalışmasına yatkınlıklarını geliştirmektedir. Blanche Tang'ın (2016) araştırmasında,

dramatizasyonun çocukların işbirliği yapma ve grup içinde birlikte çalışma becerilerini geliştirdiği ortaya konmuştur (Tang, 2016).

Dramatizasyon, öğrencilerin kendilerini ifade etme becerilerini geliştiren bir teknik olarak da öne çıkmaktadır. Drama sırasında öğrenciler, topluluk önünde kendilerini ifade etme ve sahne performansı sergileme becerilerini pekiştirmektedirler. Bu süreç, öğrencilerin özgüvenlerinin artmasına ve topluluk önünde daha rahat konuşmalarına olanak tanımaktadır. Swales (2010), dramatizasyonun öğrencilerin özgüven gelişimine katkıda bulunduğunu ve bu durumun onların akademik başarılarını da olumlu etkilediğini belirtmektedir (Swales, 2010).

1.2.2. Yaratıcı Drama ile İlişkili Kavramlar Unsurlar

1.2.2.1. Isınma oyunları ve aktiviteler

Isınma oyunları ve aktiviteler, yaratıcı drama etkinliklerinde önemli bir teknik olarak kullanılmakta ve öğrencilerin öğrenme sürecine daha aktif katılmalarını sağlamaktadır. Isınma oyunları, öğrencilerin bedensel ve zihinsel olarak derslere hazırlanmasına yardımcı olmakta, aynı zamanda öğrencilerin dikkatlerini toplamakta ve motivasyonlarını artırmaktadır. Bu tür oyunlar, öğrencilerin enerjilerini drama etkinliklerine yönlendirmelerine olanak tanımaktadır. Shcherbina'nın (2020) çalışmasında, dramatizasyon temelli oyunların öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirdiği ve onların derse olan ilgisini artırdığı belirtilmiştir (Shcherbina, 2020).

Isınma oyunları, öğrencilerin grup dinamiklerine uyum sağlamalarını ve takım çalışmasına katkıda bulunmalarını teşvik eden bir yöntem olarak da öne çıkmaktadır. Bu oyunlar sırasında öğrenciler, birlikte hareket etmeyi öğrenmekte ve grup içinde işbirliği yapmayı deneyimlemektedirler. Novelly'nin (1985) kitabında, ısınma oyunlarının öğrencilerin birbirleriyle etkileşime geçmelerine yardımcı olduğu ve bu süreçte sosyal becerilerini geliştirdiği ifade edilmektedir. Isınma oyunları, öğrencilerin birbirleriyle tanışmalarını kolaylaştıran bir araç olarak da kullanılmaktadır (Novelly, 1985).

Bu teknikler, aynı zamanda öğrencilerin bedensel farkındalıklarını geliştirmekte ve sahne üzerindeki hareketlerini kontrol etmelerine yardımcı olmaktadır. Isınma

aktiviteleri, öğrencilerin bedenlerini daha etkili kullanmalarını sağlayarak, onların sahnede kendilerini ifade etme becerilerini artırmaktadır. Swale'nin (2009) araştırmasında, ısınma oyunlarının öğrencilerin beden dilini kullanma becerilerini geliştirdiği ve sahnede daha rahat performans sergilemelerine katkıda bulunduğu belirtilmiştir (Swale, 2009). Ayrıca, ısınma oyunları, öğrencilerin yaratıcılıklarını harekete geçiren bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Bu oyunlar, öğrencilerin drama etkinliklerinde daha yaratıcı düşüncelerine olanak tanımakta ve onların hayal güçlerini geliştirmektedir. Clive Barker tarafından geliştirilen tiyatro oyunlarının, oyuncular ve öğrenciler üzerinde yaratıcı düşünme ve özgüven geliştirme konusunda etkili olduğu ifade edilmektedir (Barker, 1000). Isınma aktiviteleri, öğrencilere derse fiziksel ve zihinsel olarak hazırlanma fırsatı sunmakta ve onların dikkatlerini toplamasına yardımcı olmaktadır. Bu oyunlar, öğrencilerin ders boyunca aktif kalmalarını ve drama etkinliklerine daha fazla katılım göstermelerini sağlamaktadır. Shcherbina'nın (2020) çalışmasında, bu tür aktivitelerin öğrencilerin drama süreçlerine olan ilgisini ve motivasyonunu artırdığı vurgulanmaktadır (Shcherbina, 2020).

1.2.2.2. Grup çalışmaları

Grup çalışmaları, yaratıcı drama yöntemlerinin en önemli bileşenlerinden biri olarak öğrencilerin işbirliği ve sosyal etkileşim becerilerini geliştirmekte etkili bir tekniktir. Yaratıcı drama uygulamalarında, grup dinamiklerine dayalı çalışmalar, öğrencilerin birlikte bir hedefe ulaşmalarını ve grup içi etkileşimlerini geliştirmelerini sağlamaktadır. Chesner (2020) tarafından yapılan çalışmada, yaratıcı drama grup çalışmalarının öğrencilerin özgüven ve sosyal farkındalık düzeylerini artırdığı vurgulanmıştır (Chesner, 2020).

Grup çalışmaları, öğrencilerin ekip olarak çalışma becerilerini pekiştirmekte ve onların grup içinde sorumluluk alarak işbirliği yapmalarına olanak tanımaktadır. Bu çalışmalar sırasında öğrenciler, belirli bir olay ya da temayı birlikte dramatize etmekte ve grup üyeleriyle ortak bir amaç doğrultusunda hareket etmeyi öğrenmektedirler. Hewson (2016), grup çalışmalarının yaratıcı drama etkinliklerinde öğrencilerin paylaşma, takım çalışması ve duygusal ifade becerilerini geliştirdiğini belirtmektedir (Hewson, 2016).

Grup çalışmaları ayrıca, öğrencilerin liderlik ve iletişim becerilerini geliştirme fırsatı sunduğu için de önemlidir. Yaratıcı drama sürecinde, öğrenciler bazen lider rolünü üstlenerek grup içinde sorumluluk alır ve diğer grup üyeleriyle etkili bir şekilde iletişim kurarlar. Bu süreç, öğrencilerin sadece toplumsal rollerini güçlendirmekle kalmayıp, aynı zamanda empati ve toplumsal sorumluluk bilinci geliştirmelerine de katkı sağlamaktadır. Teixeira'nın (2015) çalışmasında, grup içi yaratıcı süreçlerin öğrencilerin grup içinde daha etkili çalışmasını sağladığı vurgulanmıştır (Teixeira, 2015).

Grup çalışmalarının bir diğer önemli katkısı, öğrencilerin toplumsal olayları daha iyi anlamalarını sağlamasıdır. Drama yoluyla grup çalışmaları, öğrencilere toplumsal olayları canlandırma ve bu olaylar hakkında daha derinlemesine düşünme fırsatı sunmaktadır. Shin ve Cho'nun (2013) çalışması, yaratıcı drama yoluyla grup çalışmaları yapan öğrencilerin sosyal becerilerinde önemli gelişmeler kaydedildiğini ortaya koymuştur (Shin ve Cho, 2013). Son olarak, grup çalışmaları, öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya koymalarını sağlayan bir süreçtir. Bu etkinliklerde öğrenciler, yaratıcı çözümler üretme ve grup içinde fikir alışverişinde bulunarak yaratıcı süreçlere katkıda bulunma fırsatı bulurlar. Bu tür çalışmalar, öğrencilerin bireysel yaratıcılıklarını grup içinde paylaşımlarını ve diğer grup üyeleriyle etkileşim kurarak daha geniş bir perspektif kazanmalarını sağlamaktadır. Cahill'in (2002) çalışması, grup çalışmalarıyla öğrencilerin topluluk bilincinin güçlendiğini ve bu süreçte öğrenmenin daha anlamlı hale geldiğini vurgulamaktadır (Cahill, 2002).

1.2.2.3. İletişim ve etkileşim aktiviteleri

Yaratıcı drama, öğrencilerin iletişim ve etkileşim becerilerini geliştirmede önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu tekniklerin başında, öğrencilerin birbirleriyle aktif ve etkili bir şekilde iletişim kurmalarını sağlayan dramatik oyunlar ve etkinlikler gelmektedir. İletişim teknikleri, öğrencilerin sözlü ve sözsüz ifade yeteneklerini geliştirerek, onların sosyal becerilerini pekiştirmektedir. Özellikle yaratıcı dramada kullanılan diyaloglar ve canlandırmalar, öğrencilerin dil becerilerini etkili bir şekilde geliştirmekte ve onların kendilerini daha rahat ifade etmelerine olanak tanımaktadır (Yılmaz vd., 2023).

Yaratıcı drama uygulamalarında, etkileşim teknikleri sayesinde öğrenciler, yalnızca bireysel olarak değil, aynı zamanda grup içinde de aktif katılım göstermektedir. Grup etkileşimlerine dayalı oyunlar ve aktiviteler, öğrencilerin işbirliği yapma becerilerini güçlendirmekte ve onların grup içinde nasıl iletişim kurmaları gerektiğini öğrenmelerine yardımcı olmaktadır. Shcherbina (2020) tarafından yapılan bir çalışmada, dramatizasyonun öğrencilerin iletişim becerilerini artırdığı ve onların grup içi etkileşimlerini güçlendirdiği ifade edilmiştir (Shcherbina, 2020).

İletişim teknikleri, yaratıcı drama etkinliklerinde öğrencilerin toplumsal farkındalık kazanmalarını sağlamakta ve onların farklı perspektiflerden olayları anlamalarını kolaylaştırmaktadır. Özellikle empati kurma ve diyalog yoluyla etkileşimde bulunma, öğrencilerin toplumsal olaylara ve sorunlara karşı daha duyarlı bireyler haline gelmelerine olanak tanımaktadır. Drama etkinlikleri, öğrencilerin farklı karakterlere bürünerek olaylara çeşitli açılardan bakmalarını sağlamakta, bu da onların iletişim becerilerini geliştirerek toplumsal sorumluluk bilincini artırmaktadır (Akinradewo, 2020).

Etkileşim teknikleri aynı zamanda öğrencilerin özgüven kazanmasına da katkı sağlamaktadır. Drama etkinliklerinde öğrenciler, topluluk önünde kendilerini ifade etme fırsatı bulmakta ve sahne performansları sayesinde topluluk karşısında konuşma becerilerini geliştirmektedirler. Bu süreçte öğrenciler, sahne üzerinde diğer kişilerle etkileşime geçerek diyaloglar oluşturmakta ve kendilerine olan güvenlerini artırmaktadırlar. Dadandi (2023a) çalışmasında, yaratıcı dramada kullanılan iletişim tekniklerinin öğrencilerin özgüven kazanmasına katkı sağladığını vurgulamaktadır (Dadandi, 2023a).

Yaratıcı drama etkinliklerinde kullanılan bu teknikler, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmektedir. İletişim ve etkileşim teknikleri sayesinde öğrenciler, drama sürecinde karşılaştıkları sorunlara yaratıcı çözümler üretmekte ve olaylara farklı açılardan yaklaşarak analitik düşünme yeteneklerini pekiştirmektedirler. Bu durum, öğrencilerin iletişim becerilerinin sadece sözlü iletişimle sınırlı kalmamasını sağlamakta, aynı zamanda problem çözme ve yaratıcı düşünme becerilerini de geliştirmektedir (Tam, 2016).

1.2.2.4. Konsantrasyon aktiviteleri

Yaratıcı drama, öğrencilerin konsantrasyon becerilerini geliştirmek için etkili bir ortam sunmaktadır. Konsantrasyon teknikleri, öğrencilerin dikkati belirli bir noktaya yoğunlaştırmasını ve sahne üzerinde odaklanmalarını sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Bu teknikler, öğrencilerin dramatik olaylar sırasında belirli bir role ya da eyleme derinlemesine odaklanmalarını teşvik etmekte ve onların dikkat becerilerini güçlendirmektedir. Katz-Buonincontro'nun (2020) çalışmasında, drama temelli eğitimin öğrencilerin dikkatlerini ve odaklanma sürelerini artırdığı ifade edilmektedir (Katz-Buonincontro, Anderson ve Manalang, 2020).

Konsantrasyon teknikleri, yaratıcı dramada sıkça kullanılan doğaçlama ve rol oynama gibi etkinliklerle birlikte uygulanmaktadır. Bu süreçte, öğrencilerin belirli bir role ya da olaya derinlemesine odaklanmaları istenir ve bu odaklanma, öğrencilerin dramatik yapının anlamını kavramalarına yardımcı olur. Wierska'nın (2015) çalışmasında, yaratıcı dramada kullanılan tekniklerin, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini artırırken, aynı zamanda onların konsantrasyon yeteneklerini geliştirdiği belirtilmiştir (Wierska, 2015).

Drama uygulamalarında konsantrasyon teknikleri, öğrencilerin yalnızca bireysel performanslarını değil, aynı zamanda grup içinde uyumlu bir şekilde çalışmalarını da desteklemektedir. Grup içi etkileşimlerde, konsantrasyon gerektiren etkinlikler sayesinde öğrenciler birbirlerinin hareketlerine ve sözlerine dikkat etmekte ve bu süreçte topluluk bilinci gelişmektedir. Scholes ve Klaus'un (1986) "Elements of Drama" adlı çalışmasında, drama unsurlarının odaklanma ve konsantrasyonu artırma yönünde güçlü bir etkisi olduğu vurgulanmıştır (Scholes ve Klaus, 1986).

Konsantrasyon teknikleri aynı zamanda, öğrencilerin duygusal kontrol kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Drama etkinlikleri sırasında, öğrencilerin bir karakterin duygusal durumuna derinlemesine odaklanmaları ve bu karakterin davranışlarını canlandırmaları, onların duygusal zekalarını geliştirmekte ve duygusal farkındalıklarını artırmaktadır. Bu teknikler, öğrencilerin duygusal süreçleri daha iyi yönetmelerini sağlamaktadır. Bu durum, öğrencilerin akademik ve sosyal hayatta karşılaştıkları zorluklara daha bilinçli ve sabırlı bir şekilde yaklaşmalarına katkıda bulunmaktadır (Scholes ve Klaus, 1986).

1.2.2.5. Duyusal farkındalık aktiviteleri

Duyusal farkındalık aktiviteleri, yaratıcı drama teknikleri içinde öğrencilerin bedensel farkındalıklarını artırmayı, duygusal zekalarını geliştirmeyi ve çevrelerindeki duyusal uyarıcılara daha fazla dikkat etmelerini sağlamayı amaçlayan önemli bir yöntemdir. Bu aktiviteler, öğrencilerin yalnızca fiziksel hareketlerini değil, aynı zamanda içsel duygusal dünyalarını da keşfetmelerine olanak tanımaktadır. Gürey ve Adıgüzel'in (2013) çalışmasında, yaratıcı drama yoluyla öğrencilerin dans ve devinim becerilerinin geliştirilmesi sırasında, duyusal farkındalıklarının arttığı ve beden diline yönelik farkındalık kazandıkları belirtilmiştir (Gürey ve Adıgüzel, 2013).

Duyusal farkındalık aktiviteleri, öğrencilerin çevrelerine olan algılarını derinleştirmek amacıyla kullanılan dramatik etkinliklerdir. Bu süreçte öğrenciler, çevresel unsurları ve kendi bedenlerinin fiziksel tepkilerini keşfederler. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin görme, işitme, dokunma gibi duyusal yetilerini kullanarak daha derin bir farkındalık kazanmalarına olanak tanır. Aytaş (2014), yaratıcı drama tekniklerinin, duyusal öğrenmeye yönelik etkinliklerde öğrencilerin algısal becerilerini geliştirdiğini ve bu becerilerin kalıcı öğrenme sağlamada etkili olduğunu vurgulamıştır (Aytaş, 2014).

Bu teknikler, yalnızca bireysel farkındalığı artırmakla kalmayıp, grup çalışmaları sırasında öğrenciler arasında güçlü bir bağ oluşturulmasına da yardımcı olmaktadır. Grup etkinlikleri sırasında uygulanan duyusal farkındalık aktiviteleri, öğrencilerin birbirlerine daha fazla odaklanmalarını ve grup içi iletişimi güçlendirmelerini sağlamaktadır. Lavocat'ın (2015) çalışmasında, duyusal farkındalık aktivitelerinin, performans sırasında beden ve zihnin etkileşimini artırarak hem bireysel hem de grup içi uyum sağladığı belirtilmiştir (Lavocat, 2015). Ayrıca, bu tür aktiviteler öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmede de etkilidir. Öğrenciler, duyularını harekete geçiren etkinlikler sayesinde, daha yaratıcı çözümler üretme ve dramatik durumları daha derinlemesine anlama yeteneği kazanmaktadırlar. Bazı çalışmalarda, yaratıcı drama aktivitelerinin öğretmen adaylarının üstbilişsel farkındalıklarını geliştirdiği ve onların daha etkin öğrenme stratejileri geliştirmelerine yardımcı olduğu vurgulanmıştır (Horasan Doğan ve Cephe, 2019).

1.2.2.6. Hayal gücünü geliştiren aktiviteler

Yaratıcı drama eğitimi, hayal gücünü geliştiren aktiviteler aracılığıyla öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini artırmak için etkili bir yöntem sunmaktadır. Bu aktiviteler, öğrencilerin kendilerini farklı karakterlerin yerine koyarak yeni dünyalar ve senaryolar yaratmalarına olanak tanır. Özellikle doğaçlama ve rol oynama gibi yaratıcı drama teknikleri, öğrencilerin özgürce düşünmelerini ve hayal güçlerini keşfetmelerini sağlar. Polsky (1980), yaratıcı dramada yer alan doğaçlama etkinliklerinin, bireylerin yaratıcı ve spontane bir şekilde kendilerini ifade etme yeteneklerini geliştirdiğini ifade etmektedir (Polsky, 1980).

Yaratıcı drama sürecinde kullanılan bu aktiviteler, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini de pekiştirmektedir. Hayal gücünü harekete geçiren aktiviteler, öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara yaratıcı çözümler üretmelerini ve olaylara farklı açılardan yaklaşmalarını sağlar. Xu ve Xu'nun (2021) çalışmasında, yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin hem yaratıcı düşünme hem de yenilikçi düşünme becerilerini geliştirdiği vurgulanmıştır (Xu ve Xu, 2021).

Hayal gücünü geliştiren bu aktiviteler, öğrencilerin kişisel gelişimine de katkı sağlamaktadır. Özellikle sanat ve drama eğitimi sırasında kullanılan bu teknikler, öğrencilerin duysal farkındalıklarını artırmakta ve sanatsal ifadelerini güçlendirmektedir. Gemalman'ın (2022) çalışmasında, yaratıcı drama ve sanat eğitiminin, öğrencilerin bilişsel, duysal ve estetik gelişimine katkıda bulunduğu belirtilmiştir (Gemalman, 2022).

Bu aktiviteler ayrıca, öğrencilerin estetik duyarlılıklarını geliştirmekte ve sanatsal algılarını güçlendirmektedir. Drama sürecinde öğrenciler, olayları farklı perspektiflerden değerlendirmeyi öğrenir ve bu süreçte estetik bir bakış açısı geliştirirler. Yılmaz, Korkmaz ve Kurt (2023), yaratıcı drama etkinliklerinin, öğrencilerin sanatsal yeteneklerini geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymuştur (Yılmaz vd., 2023). Hayal gücünü geliştiren aktiviteler, yaratıcı drama içinde öğrencilerin bireysel yaratıcılıklarını teşvik eden ve onların toplumsal farkındalıklarını artıran önemli araçlar arasında yer almaktadır. Bu aktiviteler, öğrencilerin hem bireysel hem de grup içinde yaratıcı süreçlere katkıda bulunmalarını sağlamaktadır.

1.3. Türkiye’de Yaratıcı Dramanın Eğitim Müfredatındaki Yeri

1.3.1. Yaratıcı Dramanın İlköğretim Müfredatındaki Yeri

Türkiye’de yaratıcı drama, ilköğretim müfredatında giderek artan bir öneme sahip olmuştur. İlköğretimde drama, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine, kendilerini ifade etmelerine ve iş birliği yapmalarına fırsat sunan bir öğretim yöntemi olarak uygulanmaktadır.

Yaratıcı drama, özellikle dil eğitimi ve sosyal becerilerin geliştirilmesi açısından etkili bir yöntem olarak değerlendirilmiştir. Dadandi (2023b), yaratıcı drama yönteminin Türk dili öğretiminde önemli bir rol oynadığını ve öğrencilerin dil becerilerini geliştirdiğini belirtmektedir (Dadandi, 2023b). İlköğretim müfredatında yaratıcı dramaya dayalı etkinliklerin uygulanması, öğrenme süreçlerini daha etkili hale getirmekte ve derslere olan ilgiyi artırmaktadır. Sarıten (2023b) tarafından yapılan bir çalışmada, yaratıcı drama tekniklerinin öğrencilerin Türkçe derslerinde öğrenme süreçlerini olumlu yönde etkilediği ve özellikle okuma ve konuşma becerilerinin gelişimine katkı sağladığı belirtilmiştir (Sarıten, 2023b).

Yaratıcı drama, ilköğretim müfredatında sadece dil becerilerinin gelişimine değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal becerilerin kazandırılmasına da katkı sağlamaktadır. Özellikle drama etkinlikleri sırasında öğrenciler, farklı rollere girerek empati kurmayı öğrenmekte ve toplumsal olayları daha iyi anlamlandırabilmektedirler. Ağırman ve Demirel (2023), yaratıcı drama etkinliklerinin müfredatta yer aldığı dönemlerde öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine katkıda bulunduğunu vurgulamaktadır (Ağırman ve Demirel, 2023).

Son yıllarda Türkiye’de ilköğretim müfredatında yaratıcı drama, çeşitli derslerde uygulanabilir hale gelmiş ve öğretmenlerin profesyonel gelişimlerini destekleyen bir araç olarak kullanılmaya başlanmıştır. Şahin, Girgin ve Özgeçen’in (2021) çalışmalarında, yaratıcı drama uygulamalarının ilköğretim öğrencilerinde iletişim becerileri, sosyal etkileşim ve akademik başarıya olan katkıları araştırılmıştır. Sonuçlar, yaratıcı dramayı etkin bir şekilde kullanan sınıflarda öğrencilerin daha fazla motivasyona sahip olduklarını göstermektedir (Şahin vd., 2021).

1.3.2. Ortaöğretimde Yaratıcı Drama Uygulamaları

Ortaöğretimde yaratıcı drama, Türkiye'deki eğitim sisteminde etkili bir öğretim yöntemi olarak giderek daha fazla kabul görmektedir. Bu yöntem, öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade etmelerine, yaratıcı düşüncelerine ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Yaratıcı drama, öğrencilerin estetik davranış geliştirme açısından önemlidir. Sarıtken'in (2023b) çalışmasında, Türkçe derslerinde yaratıcı drama tekniklerinin öğrencilerin okuma ve konuşma becerilerini geliştirdiği ve aktif katılım sağladığı belirtilmiştir (Sarıtken, 2023b).

Ortaöğretimde yaratıcı drama, yalnızca dil becerilerinin geliştirilmesi için değil, aynı zamanda öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerine de katkı sağlamaktadır. Drama etkinlikleri sırasında öğrenciler, farklı karakterlerin rollerine girerek empati yapma ve toplumsal olayları daha iyi anlama fırsatı bulurlar. Ağırman ve Demirel'in (2023) araştırmaları, Türkçe derslerinde kullanılan drama metinlerinin, öğrencilerin sosyal farkındalıklarını artırmaya yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır (Ağırman ve Demirel, 2023).

Ortaöğretim düzeyinde yaratıcı drama uygulamaları, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmede de önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Drama sürecinde öğrenciler, dramatik bir senaryo içerisinde sorunları çözme ve olaylara farklı açılardan bakma yeteneği kazanmaktadır. Tosun'un (2018) çalışmasında, yaratıcı dramayla din eğitimi gibi farklı derslerde öğrencilerin eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerilerinin geliştirildiği vurgulanmıştır (Tosun, 2018).

Drama, ortaöğretimde derslerin yanı sıra disiplinler arası projelerde de kullanılmaktadır. Karagöz ve Topdal (2014), Kıbrıs'taki efsanelerin yaratıcı drama yoluyla işlenmesi üzerine yaptıkları çalışmada, drama tekniklerinin öğrencilerin bilgi ve fikir üretme süreçlerine katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu tür projeler, öğrencilere hem kültürel miraslarını öğrenme hem de yaratıcı düşünme fırsatı sunmaktadır (Karagöz ve Topdal, 2014). Sonuç olarak, ortaöğretimde yaratıcı drama uygulamaları, öğrencilerin akademik başarılarına katkıda bulunmakla kalmayıp, onların toplumsal farkındalıklarını ve yaratıcılıklarını geliştiren çok yönlü bir eğitim yöntemi olarak değerlendirilmektedir. Bu teknik, derslerin daha etkili ve ilgi çekici hale gelmesine katkıda bulunurken, aynı zamanda öğrencilere eleştirel düşünme becerilerini kazandırmaktadır.

Türkiye’de yaratıcı drama, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından özellikle görsel sanatlar, Türkçe, hayat bilgisi, sosyal bilgiler ve yabancı dil öğretimi gibi derslerde desteklenen bir yöntemdir. MEB, yaratıcı dramayı şu alanlarda teşvik etmektedir:

Türkçe ve Yabancı Dil Eğitimi: Hikâye canlandırma, rol yapma, dramatizasyon ile okuduğunu anlama ve yazma becerilerinin geliştirilmesi

Fen Bilimleri: Bilim insanlarının canlandırılması, deneylerin dramatize edilmesi ile fen kavramlarının eğlenceli hale getirilmesi

Matematik: Problem çözme süreçlerinde yaratıcı drama tekniklerinin kullanılmasıyla soyut kavramların somutlaştırılması

Sosyal Bilgiler ve Tarih: Tarihî olayların dramatizasyonu, karakterlerin canlandırılması ve olayların empati ile anlaşılması

MEB’in 2023 müfredat güncellemelerinde, yaratıcı drama yöntemine yönelik vurguların artırıldığı ve öğretmenlere yönelik yaratıcı drama atölyeleri, hizmet içi eğitimler ve materyal geliştirme çalışmaları düzenlendiği görülmektedir.

1.3.3. Üniversitelerde Yaratıcı Drama Dersleri

Türkiye'deki üniversitelerde yaratıcı drama dersleri, eğitim müfredatında giderek önemli bir yer edinmiştir. Bu dersler, öğrencilere yalnızca sanat ve drama eğitimi vermekle kalmayıp, aynı zamanda eleştirel düşünme, problem çözme ve sosyal farkındalık gibi becerileri geliştirmek amacıyla da kullanılmaktadır. Yaratıcı drama, özellikle eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının pedagojik becerilerini geliştirmek için yaygın olarak uygulanmaktadır. Yaratıcı drama dersleri, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve öğrencilerle etkili iletişim kurma becerilerini artırmak için etkili bir yöntem olarak değerlendirilmektedir (Dadandi, 2023a).

Bu derslerde uygulanan yaratıcı drama yöntemi, öğrencilerin hem bireysel gelişimlerine hem de akademik başarılarına katkı sağlamaktadır. Özellikle üniversite düzeyinde yaratıcı drama dersleri, öğrencilerin sanat ve estetik algılarını geliştirerek, onların sanatsal ifade yeteneklerini artırmaktadır. Sarıtken’in (2023b) çalışmasında, yaratıcı drama derslerinin öğrencilerin akademik başarılarına olumlu katkı yaptığı ve onların derslere olan ilgilerini artırdığı belirtilmiştir (Sarıtken, 2023b).

Üniversitelerde yaratıcı drama derslerinin uygulanmasında, öğrencilere sanatsal ifade ve drama teknikleri öğretilirken, aynı zamanda toplumsal olaylara karşı farkındalık kazanmaları da sağlanmaktadır. Drama yoluyla öğrenciler, farklı karakterlere bürünerek toplumsal olayları daha derinlemesine anlama fırsatı bulmaktadırlar. Bu süreç, öğrencilerin empati kurma ve farklı bakış açılarını anlama becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır (Ağırman ve Demirel, 2023).

Yaratıcı drama dersleri, özellikle öğretmen adaylarının eğitim sürecinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu dersler, öğretmen adaylarının drama tekniklerini öğrenerek bu yöntemleri kendi derslerinde uygulayabilmelerine olanak tanımaktadır. Tosun (2018) çalışmasında, üniversitelerde yaratıcı dramaya dayalı derslerin öğretmen adaylarına etkili iletişim ve problem çözme becerilerini kazandırdığını vurgulamaktadır (Tosun, 2018).

Üniversitelerde yaratıcı drama derslerinin başarıyla uygulanabilmesi için, öğretim üyelerinin bu alanda yeterli bilgi ve deneyime sahip olması gerekmektedir. Drama eğitimi almış akademisyenlerin dersleri yönetmesi, öğrencilere daha etkili bir öğrenme deneyimi sunmakta ve onların yaratıcı düşünme kapasitelerini artırmaktadır. Bu durum, yaratıcı drama derslerinin kalitesini artırmakta ve öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağlamaktadır (Karagöz ve Topdal, 2014).

Ayrıca, üniversitelerdeki yaratıcı drama dersleri, sadece sanat ve eğitim bölümleriyle sınırlı kalmayıp, farklı disiplinlerde de uygulanabilir hale gelmiştir. Drama, mühendislik, hukuk gibi alanlarda da öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmek için kullanılan bir yöntem haline gelmiştir. Bu durum, yaratıcı dramayı disiplinler arası bir eğitim yöntemi olarak daha geniş bir çerçevede ele almamızı sağlamaktadır (Cong, 2020).

1.3.4. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Yaratıcı Drama Yaklaşımı

Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), yaratıcı dramayı eğitimin farklı kademelerinde yaygın bir yöntem olarak kullanmaktadır. Özellikle ilkökul seviyesinden itibaren, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek, sosyal ve duygusal farkındalıklarını artırmak amacıyla drama yönteminin kullanımına vurgu yapılmaktadır. MEB, yaratıcı dramayı etkili bir eğitim aracı olarak benimsemiş ve müfredata entegre etmiştir.

Örneğin, drama yöntemi, Türkçe derslerinde öğrencilerin konuşma ve yazma becerilerini geliştirmek için kullanılmaktadır (Şahin, Girgin ve Özgeçen, 2021).

MEB, yaratıcı drama tekniklerini yalnızca dil eğitimi ile sınırlı tutmamış, aynı zamanda hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde de aktif olarak uygulamaya başlamıştır. Bu yöntem, öğrencilerin empati kurma, işbirliği yapma ve toplumsal olayları daha iyi anlama becerilerini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Özellikle ilkokul seviyesinde yaratıcı drama, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştiren bir yöntem olarak kabul görmüştür (Ağırman ve Demirel, 2023).

Yaratıcı drama, MEB tarafından çocuklara mitoloji, tarih ve edebiyat gibi derslerin öğretiminde de kullanılan bir teknik haline gelmiştir. Drama, bu derslerin daha etkili ve kalıcı bir şekilde öğrenilmesini sağlamakta, öğrencilerin derslere olan ilgisini artırmaktadır. Emen ve Aytaş (2019) çalışmasında, yaratıcı dramayı mitoloji öğretiminde kullanarak öğrencilerin derslere aktif katılımının sağlandığı ve öğrenmenin kalıcı hale getirildiği belirtilmiştir (Emen ve Aytaş, 2019).

MEB, öğretmen eğitime de önem vererek yaratıcı drama derslerinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmenlerin drama teknikleri konusunda yeterli bilgi ve donanımına sahip olmalarını sağlamaya çalışmaktadır. Öğretmenlerin bu konuda aldığı eğitimler, sınıf yönetimi, öğrenci motivasyonu ve drama etkinliklerinin doğru bir şekilde uygulanması açısından büyük önem taşımaktadır. Tosun'un (2018) çalışmasında, yaratıcı dramaya dayalı öğretmen eğitimlerinin, öğretmenlerin problem çözme ve sınıf yönetimi becerilerini geliştirdiği ifade edilmiştir (Tosun, 2018). MEB, yaratıcı drama yöntemini, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmek için de etkili bir araç olarak görmektedir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin drama yöntemlerini derslerinde daha etkin bir şekilde kullanabilmeleri için hizmet içi eğitim programları düzenlenmektedir. Drama etkinlikleri, öğretmenlerin sınıf içinde öğrencilere farklı açılardan bakabilme ve yaratıcı düşünme fırsatları sunmalarına olanak tanımaktadır (Güven, 2012).

MEB ayrıca, yaratıcı dramayı disiplinler arası projelerde de kullanarak, öğrencilerin farklı derslerden edindikleri bilgileri yaratıcı bir şekilde harmanlamalarına olanak tanımaktadır. Bu tür projeler, öğrencilerin bilgi ve becerilerini disiplinler arası bir yaklaşımla geliştirmelerine katkı sağlamaktadır. Karagöz ve Topdal'ın (2014)

çalışmasında, yaratıcı drama yoluyla öğrencilerin kültürel mirasları öğrenme ve yaratıcı düşünme süreçlerine katılma fırsatı buldukları belirtilmiştir (Karagöz ve Topdal, 2014). Milli Eğitim Bakanlığı, yaratıcı dramayı eğitimde önemli bir araç olarak kabul etmekte ve bu yöntemi müfredatın çeşitli alanlarına entegre etmektedir. Bu yaklaşım, öğrencilerin yaratıcı düşünme, sosyal beceriler ve problem çözme yeteneklerini geliştirmelerine katkıda bulunmakta, aynı zamanda öğretmenlerin de bu yöntemleri etkili bir şekilde kullanmalarını sağlamaktadır.

1.3.5. Yaratıcı Drama Müfredatının Güncellenmesi ve Uygulamaları

Türkiye'de yaratıcı drama müfredatında güncellemeler, yaratıcı drama eğitimine yönelik artan ilgi ve ihtiyaç doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Bu güncellemeler, müfredatın daha etkili ve modern pedagojik yaklaşımlarla uyumlu hale getirilmesini hedeflemektedir. Yaratıcı drama eğitimi, öğrencilere sadece akademik bilgiler sunmakla kalmayıp, onların yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik önemli bir alan olarak değerlendirilmektedir. Dadandi (2023b), yaratıcı drama müfredatına dahil edilen ders planlarının, dil becerilerini geliştirmek ve yaratıcı düşünme süreçlerini desteklemek amacıyla güncellendiğini belirtmektedir (Dadandi, 2023b).

Yaratıcı drama müfredatında yapılan güncellemeler, özellikle dil eğitimi ve sosyal becerilerin geliştirilmesine odaklanmaktadır. Yaratıcı drama yöntemlerinin ders planlarına entegre edilmesi, öğrencilerin daha aktif ve katılımcı bir öğrenme sürecine dahil olmalarına olanak tanımaktadır. Şahin ve Girgin (2021) tarafından yapılan bir çalışmada, yaratıcı drama müfredatının güncellenmesiyle öğrencilerin sosyal becerilerinde ve iletişim yeteneklerinde belirgin bir gelişme olduğu ifade edilmiştir (Şahin ve Girgin, 2021).

Müfredatta yapılan bu güncellemeler, drama tekniklerinin Türkçe ders kitaplarına entegre edilmesiyle de desteklenmektedir. Tunç ve Akın (2021), 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında kullanılan drama tekniklerini inceleyerek, bu tekniklerin öğrencilerin dil becerilerinin gelişimine katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Bu çalışmalar, yaratıcı drama yöntemlerinin dil eğitimi sürecinde önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir (Tunç ve Akın, 2021).

Uygulama örnekleri incelendiğinde, yaratıcı drama derslerinin öğretmenlere sunduğu rehber niteliğindeki ders planlarının etkili bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Dadandi (2023) tarafından sunulan örnek ders planları, öğretmenlerin yaratıcı drama etkinliklerini daha verimli bir şekilde uygulamalarına yardımcı olmakta ve öğrencilerin yaratıcı düşünme kapasitelerini geliştirmelerini sağlamaktadır (Dadandi, 2023b).

Yaratıcı drama müfredatında yapılan bu güncellemeler, öğretmenlerin profesyonel gelişimlerini de desteklemektedir. Drama lideri olarak öğretmenlerin yeterlilikleri, yaratıcı drama derslerinin başarısı için kritik öneme sahiptir. Kara (2014), drama lideri olarak Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama tekniklerine hakim olmaları gerektiğini ve bu tekniklerin öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için etkili bir araç olduğunu belirtmiştir (Kara, 2014).

Uygulama örnekleri arasında, özellikle ilkokul ve ortaokul seviyesinde yaratıcı drama etkinlikleri yer almaktadır. Güven (2012) tarafından yapılan bir çalışmada, Türkçe derslerinde kullanılan yaratıcı drama yöntemlerinin, öğrencilerin derslere katılımını artırdığı ve daha kalıcı öğrenme sağladığı vurgulanmıştır. Bu örnekler, yaratıcı drama yöntemlerinin dil eğitimi sürecinde aktif olarak kullanıldığını göstermektedir (Güven, 2012).

Yaratıcı drama yöntemini sınıf ortamında uygulayan öğretmenlerin deneyimleri, bu yöntemin etkili olup olmadığını anlamak açısından önemlidir. Yapılan saha çalışmaları ve anketler, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun yaratıcı dramayı öğrencilerin motivasyonunu artıran, disiplinler arası öğrenmeyi destekleyen ve sınıf içi etkileşimi güçlendiren bir yöntem olarak gördüğünü göstermektedir.

Ayrıca, yaratıcı drama yöntemine katılan öğrencilerin derse daha fazla ilgi gösterdiği, öğrenme sürecine daha aktif katıldığı ve eleştirel düşünme becerilerinin geliştiği gözlemlenmiştir. Öğrencilerin derslere olan ilgisini artıran, iş birliği ve takım çalışmasını teşvik eden, öğretmene rehber rolü kazandıran yaratıcı drama, sınıf içi uygulamalarda giderek daha fazla yer almaktadır.

Sonuç olarak, yaratıcı drama, Türkiye’de ilköğretim müfredatında gittikçe daha fazla önem kazanan, öğrencilerin hem bilişsel hem de duygusal gelişimini destekleyen etkili bir öğretim yöntemi olarak görülmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı’nın bu alandaki

alışmaları, yaratıcı dramaya olan ilgiyi artırmış ve öğretmenlerin bu yöntemi sınıflarında daha fazla kullanmalarına olanak tanımıştır.

Türkiye’de yaratıcı drama ile ilgili yapılan akademik alışmalar. Örneğın: Öztürk (2021) alışmasında, yaratıcı drama ile öğretimin öğrencilerin derslere aktif katılımını artırdığını ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığını desteklediğini göstermiştir.

Demir ve Karaca (2020) tarafından yapılan bir araştırmada, yaratıcı drama uygulamalarının öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini güçlendirdiğini belirtilmiştir.

Yılmaz (2019) alışmasında, yaratıcı drama yönteminin özellikle ilkokul ğrencilerinin iletişim becerilerini ve empati yeteneklerini geliştirdiğini ifade edilmiştir.

Bu araştırmalar, yaratıcı dramaya dayalı eğitim yöntemlerinin ğrenci başarısı üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koymaktadır.

Akademik alışmalar ve ğretmen-ğrenci görüşleri de yaratıcı dramaya dayalı eğitimin yaratıcılığı, eleştirel düşünmeyi, empatiyi ve sosyal becerileri geliştirdiğini kanıtlamaktadır. Yaratıcı drama uygulamalarının müfredatta daha geniş bir yer bulması, öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri kazanmasına katkı sağlayacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM: TÜRKİYE'DE YARATICI DRAMANIN TARİHSEL GELİŞİMİ

2.1. Yaratıcı Dramanın Dünya'daki Tarihsel Gelişimi

Yaratıcı dramada tarihsel gelişim, birçok farklı kültür ve coğrafyada gelişen bir süreçtir. Yaratıcı dramanın temel kökleri, eski ritüelistik ve dinsel törenlere kadar dayanmaktadır. Bu tür dramatik etkinlikler, toplulukların duygularını ve düşüncelerini ifade etmeleri için kullanılan bir araç olarak başlamıştır. Antik Yunan'da tiyatronun doğuşuyla birlikte drama, bir sanat formu haline gelmiştir. Ancak yaratıcı drama, klasik tiyatrodan farklı olarak yapılandırılmamış, doğaçlama ve katılımcılığa dayalı bir tür olarak öne çıkmıştır. Antik dönemde kullanılan ritüel ve törenler, daha sonra dramatik anlatılarla zenginleştirilerek toplumun eğitimi ve sosyal etkileşim için kullanılan bir araç haline gelmiştir (Mukhibova vd., 2022).

Rönesans döneminde ise tiyatro ve drama büyük bir dönüşüm yaşamıştır. Özellikle Batı Avrupa'da, Rönesans ile birlikte insan merkezli düşünce sisteminin ön plana çıkmasıyla dramatik sanatlar yeniden yorumlanmıştır. Bu dönemde, Shakespeare ve Molière gibi dramatik yazarlar, drama ve tiyatrodaki anlatı tekniklerini ileri bir seviyeye taşımıştır. Ancak yaratıcı drama kavramı, bu klasik eserlerden farklı olarak, yapısal kurallara bağlı kalmaksızın katılımcıların özgürce ifade edebildikleri bir alan olarak tanımlanmıştır. Bu durum, yaratıcı dramayı klasik tiyatrodan ayıran en önemli özelliklerden biri olarak kabul edilmiştir (Aebischer ve Prince, 2015).

On dokuzuncu yüzyıl sonlarında, yaratıcı dramaya olan ilgi, özellikle eğitim alanında kullanılmaya başlamasıyla artmıştır. Bu dönemde, drama ve tiyatro, yalnızca eğlence amaçlı değil, aynı zamanda eğitsel bir araç olarak da kullanılmaya başlanmıştır. İngiltere'de başlayan bu hareket, yaratıcı dramayı eğitim sistemine entegre ederek öğrencilerin kişisel ve sosyal becerilerini geliştirme amacı taşımıştır. Yaratıcı drama, öğrencilerin duygusal zekalarını geliştiren ve özgüven kazandıran önemli bir yöntem olarak kabul edilmiştir (Scialom, 2021).

Yirminci yüzyıla gelindiğinde, yaratıcı drama dünya çapında yaygınlaşmaya başlamıştır. Özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra eğitimde yaratıcı dramaya olan ilgi daha da artmıştır. İngiltere'de Dorothy Heathcote ve Peter Slade gibi eğitimciler,

yaratıcı dramayı pedagojik bir araç olarak geliştirmiş ve sınıflarda aktif olarak kullanılmasını sağlamışlardır. Bu yöntem, öğrencilerin sadece bilgi edinmelerini değil, aynı zamanda bilgiyi keşfetmelerini ve duygusal olarak anlamalarını hedeflemiştir. Yaratıcı drama, öğrencilere özgüven kazandırmanın yanı sıra onların eleştirel düşünme becerilerini de geliştirmiştir (Mukhibova vd., 2022).

1960'larda ve 1970'lerde yaratıcı drama, Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada gibi ülkelerde de yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu dönemde, yaratıcı dramaya dayalı eğitim programları, özellikle sanat eğitimi ve sosyal becerilerin gelişimi için bir araç olarak görülmüştür. Eğitimciler, yaratıcı dramayı çocukların yaratıcılıklarını ve problem çözme becerilerini geliştirmek için etkili bir araç olarak kullanmışlardır. Aynı dönemde, tiyatro ve performans sanatlarındaki yenilikler de yaratıcı dramayı besleyen unsurlar arasında yer almıştır (Bezerra, 2017).

Yaratıcı dramada gelişim, Batı toplumlarıyla sınırlı kalmamış, Asya'da da önemli bir yer edinmiştir. Özellikle Japonya ve Çin'de, geleneksel tiyatro formlarının yaratıcı drama teknikleriyle birleştirilmesi, eğitimde ve sanatta önemli gelişmelere yol açmıştır. Japonya'da *Noh* ve *Kabuki* tiyatroları, yaratıcı drama anlayışına farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu geleneksel formlar, Batı'dan alınan yaratıcı drama teknikleriyle harmanlanarak modern eğitim sistemine entegre edilmiştir (Sumpeno, 2014).

Yaratıcı drama, 1980'lerde sanat eğitimi alanında önemli bir pedagojik araç haline gelmiştir. Bu dönemde, yaratıcı drama teknikleri, sanat eğitiminin bir parçası olarak öğrencilere yaratıcı düşünme ve estetik algı kazandırma amacıyla kullanılmaya başlanmıştır. Yaratıcı drama, bireylerin sanat eserlerine daha yaratıcı bir bakış açısıyla yaklaşmalarını sağlamış ve onların eleştirel düşünme becerilerini geliştirmiştir. Bu süreçte, eğitimciler yaratıcı dramayı sadece sanat eğitimiyle sınırlı tutmamış, aynı zamanda tarih, coğrafya ve sosyal bilgiler gibi diğer derslerde de bir öğretim yöntemi olarak kullanmışlardır (Aebischer ve Prince, 2015).

Yaratıcı dramadaki gelişmeler, özellikle dijital çağda önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Dijital teknolojilerle birlikte yaratıcı drama, sadece sahne sanatlarıyla sınırlı kalmamış, aynı zamanda dijital platformlarda da uygulanabilir hale gelmiştir. Bu yeni süreç, yaratıcı dramayı daha geniş bir kitleye ulaştırmış ve katılımcıların yaratıcı süreçlerde aktif olarak yer almasını sağlamıştır. Özellikle pandemi dönemiyle birlikte, yaratıcı

drama dijital eğitim ortamlarında sıkça kullanılan bir yöntem haline gelmiştir (Ivashchenko ve Strelchuk, 2018).

Dünya genelinde yaratıcı dramada meydana gelen bu gelişmeler, performans sanatlarının sınırlarını genişletmiş ve farklı disiplinlerle olan etkileşimini artırmıştır. Yaratıcı drama, sahne sanatları, görsel sanatlar ve edebiyat gibi farklı disiplinlerin bir araya geldiği bir alan haline gelmiştir. Bu durum, yaratıcı dramayı sadece eğitimde değil, aynı zamanda toplumsal dönüşümlerde ve sanat üretiminde de önemli bir araç haline getirmiştir. Modern performans sanatları, yaratıcı dramadan beslenerek daha katılımcı ve yenilikçi bir yapıya bürünmüştür (Scialom, 2021).

2.2. Türkiye’de Yaratıcı Drama: İlk Dönemler

Türkiye’de yaratıcı dramanın ilk izleri, Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemine ve Cumhuriyet’in ilk yıllarına dayanmaktadır. Osmanlı döneminde Batı’dan etkilenerek başlayan tiyatro hareketleri, yaratıcı drama anlayışının temellerini atmıştır. Özellikle Tanzimat Dönemi’nden itibaren Batı edebiyatına duyulan ilgiyle birlikte dramatik eserler Türkçeye çevrilmiş ve sahnelerde canlandırılmaya başlanmıştır. Bu çeviri eserler, hem eğlence hem de toplumsal eleştiri aracı olarak kullanılmıştır. Batı tiyatrosunun etkisi, yaratıcı dramaya doğru evrilen bu süreci başlatmıştır (Karadağ ve Williams, 2015).

Tanzimat Dönemi’nde tiyatro, Osmanlı halkını modernleşmeye yönlendirme amacı taşıyan bir eğitim aracı olarak görülmüştür. Özellikle Molière’in eserlerinin Türkçeye çevrilip sahnelenmesi, Osmanlı sahnesinde yaratıcı dramaya olan ilginin artmasına neden olmuştur. Bu süreçte, halkın toplumsal olaylara dair farkındalık kazanması ve eğitilmesi amacıyla yaratıcı drama unsurları barındıran tiyatro oyunları oynanmıştır. Molière’in eserlerinin adaptasyonları, yaratıcı drama pratiğinin erken dönem uygulamalarını oluşturmuştur (Karadağ ve Williams, 2015).

II. Meşrutiyet Dönemi’nde (1908-1923), tiyatro, Osmanlı İmparatorluğu’nun içinde bulunduğu siyasi ve toplumsal değişimlere yanıt veren bir alan haline gelmiştir. Yaratıcı drama, bu dönemde toplumsal eleştiri ve modernleşme hareketleriyle birleşerek sahnelenmiştir. Yaratıcı drama, özellikle Turkizm ve Turanizm ideolojilerinin işlendiği

eserlerde sıkça yer bulmuş, bu ideolojilerin dramatik anlatılar aracılığıyla halka aktarılmasında etkin rol oynamıştır (Coşkun, 2012).

2.3. Cumhuriyet Döneminde Yaratıcı Drama

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Türkiye'de yaratıcı drama, tiyatro ve edebiyatın önemli bir unsuru olarak gelişmeye başlamıştır. Cumhuriyet'in kurucu ideolojisi olan modernleşme ve Batılılaşma doğrultusunda, sanatsal faaliyetler de toplumu eğitime ve modernleştirme aracı olarak kullanılmıştır. Dramatik sanatlar, özellikle tiyatro ve yaratıcı drama, bu dönemde toplumsal dönüşümlere katkıda bulunacak önemli bir araç olarak kabul edilmiştir. Yaratıcı drama, Cumhuriyet ideallerini topluma aktarmanın etkili bir yolu haline gelmiştir (Gökşen, 2021).

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Halkevleri ve Halkodaları gibi kurumlar, yaratıcı drama etkinliklerini halkı eğitmek ve modern Cumhuriyet ideallerini yaygınlaştırmak amacıyla kullanmıştır. Bu kurumlar, toplumun geniş kesimlerine ulaşarak yaratıcı drama yoluyla hem eğlence hem de eğitim sağlamışlardır. Halkevlerinde düzenlenen tiyatro oyunları, toplumsal farkındalık oluşturma ve modernleşme sürecine katkıda bulunma amacını taşımıştır. Dramatik eserler, halkın hem kültürel hem de sosyal gelişimine katkı sağlamıştır (Gökşen, 2021).

Cumhuriyet Dönemi'nin bir diğer önemli özelliği, yaratıcı dramada milli kimlik ve kültürün ön plana çıkmasıdır. Bu dönemde Türk milliyetçiliği ve Turancılık ideolojisi, yaratıcı drama aracılığıyla sahnelenmiş, halkın milli bilincinin güçlendirilmesi amaçlanmıştır. Özellikle Turculuk ve Turancılık ideolojileri, yaratıcı dramada güçlü bir şekilde işlenmiş, Orta Asya ve Türk dünyasına ait destanlar dramatik bir dille sahnelenmiştir. Bu eserlerde milli kahramanlar ve Turan idealleri ön planda tutulmuştur (Coşkun, 2012).

Sanat ve dramayı toplumsal bir dönüşüm aracı olarak gören Cumhuriyet yönetimi, bu dönemde tiyatroyu ve yaratıcı dramayı devlet politikalarıyla desteklemiştir. Tiyatro oyunları, devletin modernleşme ve laikleşme projeleriyle uyumlu olarak şekillendirilmiştir. Özellikle laiklik ve modern hukuk gibi temalar, yaratıcı dramada işlenmiş ve halkın yeni Cumhuriyet'in ideallerine adapte olması sağlanmıştır. Bu

dönemde yaratıcı drama, toplumsal reformların sanat aracılığıyla benimsenmesini hızlandıran önemli bir araç olmuştur (Aslan, 2019).

Cumhuriyet'in erken dönemlerinde yaratıcı drama, tiyatro ve sinema gibi dramatik sanatlar aracılığıyla topluma yayılmıştır. Tiyatro ve sinema, hükümetin toplumsal reformları yaymak ve halkı eğitmek için kullandığı araçlardan biri haline gelmiştir. Gazeteler ve edebi eserler aracılığıyla halka ulaştırılan dramatik sanatlar, Cumhuriyet'in değerlerinin geniş kitlelere aktarılmasında etkili bir rol oynamıştır. Bu süreç, yaratıcı dramanın halk arasında daha yaygın ve kabul gören bir sanat dalı haline gelmesine katkı sağlamıştır (Gökşen, 2021).

Yaratıcı drama, Cumhuriyet'in modernleşme politikaları doğrultusunda eğitimin önemli bir parçası haline gelmiştir. Özellikle çocukların eğitimi için yaratıcı drama etkinlikleri kullanılmaya başlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı, yaratıcı drama tekniklerini müfredatına entegre etmiş, öğretmenlerin bu teknikleri kullanarak öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmesini teşvik etmiştir. Bu dönemde yaratıcı drama, eğitimin bir aracı olarak görülmüş ve öğrencilerin toplumsal olayları kavramaları, eleştirel düşünme becerileri kazanmaları sağlanmıştır (Coşkun, 2012).

Cumhuriyet döneminin bir diğer önemli özelliği, yaratıcı dramanın milli kahramanlar ve tarihi olaylar üzerine odaklanmasıdır. Bu dönemde yazılan ve sahnelenen oyunlarda, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesi ve Kurtuluş Savaşı ön planda tutulmuştur. Yaratıcı drama, bu tarihi olayların ve kahramanların halk arasında bilinmesini sağlamak için etkili bir araç olmuştur. Halkın tarih bilincini güçlendirmek amacıyla sahnelenen bu eserler, milli kimlik inşasında da önemli bir rol oynamıştır (Coşkun, 2012).

Cumhuriyet döneminde yaratıcı dramaya yönelik ilgi, özellikle 1930'lu ve 1940'lı yıllarda daha da artmıştır. Bu dönemde Muhsin Ertuğrul gibi isimler, yaratıcı dramayı tiyatro sahnesine taşıyarak halk arasında yaygınlaştırmışlardır. Ertuğrul'un öncülüğünde sahnelenen oyunlar, sadece sanatsal değil, aynı zamanda eğitsel ve toplumsal mesajlar taşıyan eserler olmuştur. Yaratıcı drama bu dönemde, halkın toplumsal olaylara daha duyarlı hale gelmesi için kullanılmıştır (Aslan, 2019).

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte, yaratıcı drama eğitimin bir parçası olarak kullanılmaya başlanmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında, Halkevleri ve Halkodaları gibi kurumlar, yaratıcı dramayı yaygınlaştıran ve toplumu eğiten platformlar haline gelmiştir.

Halkevleri, özellikle kırsal bölgelerde halkın bilinçlendirilmesi için yaratıcı drama ve tiyatro etkinliklerini kullanmıştır. Bu dönemde yaratıcı dramaya dayalı tiyatro oyunları, halkın eğitimi ve modern Cumhuriyet değerlerinin benimsenmesi için bir araç olarak görülmüştür (Demiryürek, 2017).

Cumhuriyet Dönemi'nde yaratıcı dramaya duyulan ilgi, sanatın toplumsal dönüşümlerde oynadığı role olan inançla birleşmiştir. Sanatın, toplumları dönüştürme gücüne olan inanç, yaratıcı drama tekniklerinin hem eğitimde hem de sanatta yaygınlaşmasını sağlamıştır. Bu dönemde yaratıcı drama, sadece sanatsal bir ifade biçimi olarak değil, aynı zamanda toplumsal eleştirinin ve reformların bir aracı olarak da kullanılmıştır. Toplumsal sorunları ele alan ve halkı eğiten dramatik eserler, yaratıcı dramayı Cumhuriyet döneminin önemli bir aracı haline getirmiştir (Coşkun, 2012).

1930'lu ve 1940'lı yıllarda yaratıcı drama, daha geniş kitlelere hitap eden bir araç haline gelmiştir. Özellikle devlet politikalarının etkisiyle tiyatro oyunları, eğitsel ve toplumsal mesajlar vermek amacıyla kullanılmıştır. Bu dönemde yaratıcı dramayı destekleyen devlet politikaları, halkı bilinçlendirme ve eğitime amacını taşımıştır. Özellikle kırsal bölgelerdeki tiyatro faaliyetleri, halkın modernleşme sürecine katılımını sağlamak için önemli bir yöntem olmuştur (Demiryürek, 2017).

1940'lı yıllardan itibaren yaratıcı drama, devlet tiyatroları aracılığıyla daha sistemli bir şekilde ilerlemeye başlanmıştır. Devlet politikalarıyla desteklenen tiyatro eserleri, halkın bilinçlendirilmesi ve eğitimi için önemli bir araç haline gelmiştir. Yaratıcı drama bu dönemde, toplumsal eleştiri ve eğitimin bir aracı olarak kullanılmış, sahnelenen eserler halkın sorunlarına ışık tutmuştur. Bu süreç, yaratıcı dramayı Türkiye'de yaygın bir eğitim ve sanat yöntemi haline getirmiştir (Aslan, 2019).

1940'lı yılların sonlarına doğru Türkiye'de tiyatro alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Muhsin Ertuğrul gibi isimlerin öncülüğünde yaratıcı drama, tiyatro sahnelerinde daha geniş bir yer bulmuştur. Ertuğrul, yaratıcı drama tekniklerini sahneye taşıyarak, tiyatronun toplumu dönüştürme gücüne olan inancını pekiştirmiştir. Bu dönemde sahnelenen oyunlar, yaratıcı dramayı hem estetik hem de eğitsel bir araç olarak kullanmıştır. Ertuğrul'un öncülüğündeki tiyatro hareketi, Türkiye'de yaratıcı dramaya olan ilgiyi artırmıştır (Karadağ ve Williams, 2015).

1950'li yıllarda Türkiye’de yaratıcı drama, daha çok pedagojik bir araç olarak kullanılmaya başlanmıştır. İlk ve ortaokul müfredatlarında yaratıcı drama etkinlikleri yer almaya başlamış, öğrencilere yaratıcı düşünme becerileri kazandırmak amacıyla kullanılmıştır. Eğitimciler, yaratıcı dramayı çocukların sosyal becerilerini geliştirmek ve onların özgüven kazanmalarına yardımcı olmak için etkili bir yöntem olarak görmüşlerdir (Scialom, 2021a).

1960'lı yıllara gelindiğinde, yaratıcı dramaya olan ilgi, eğitim sisteminin her kademesinde artmıştır. Özellikle Milli Eğitim Bakanlığı, yaratıcı drama tekniklerinin eğitimde kullanımını teşvik etmiş ve öğretmen eğitimlerinde bu alana önem vermiştir. Yaratıcı dramaya dayalı aracılığıyla öğrencilerin aktif öğrenme süreçlerine dahil edilmesi sağlanmıştır. Bu dönemde yaratıcı dramaya olan ilgi, eğitimde reform sürecinin bir parçası haline gelmiştir (Scialom, 2021b).

1970'li yıllarda yaratıcı drama, sadece eğitimde değil, aynı zamanda kültürel bir ifade aracı olarak da kullanılmaya başlanmıştır. Bu dönemde Türkiye’de yaratıcı drama etkinlikleri, toplumsal olayların sahnelendiği ve tartışıldığı bir platform haline gelmiştir. Özellikle gençlik tiyatroları ve amatör gruplar, yaratıcı drama tekniklerini kullanarak toplumsal sorunlara dikkat çekmişlerdir. Yaratıcı drama, bu dönemde kültürel bir direnç ve toplumsal eleştiri aracı olarak kullanılmıştır (Demiryürek, 2017).

1980'li yıllarda İnci san ve Tamer Levent’in ncülüünde yaratıcı drama, Türkiye’deki sanat ve eğitim dünyasında köklü bir yer edinmiştir. Özellikle üniversitelerde yaratıcı drama dersleri yaygınlaşmış ve bu alan akademik bir disiplin olarak gelişmeye başlamıştır. Ankara üniversitesinde açılan yaratıcı drama bölümleri, eğitimcilerin ve sanatçıların bu alandaki yetkinliklerini artırmış ve yaratıcı dramayı daha profesyonel bir düzeye taşımıştır. Bu dönemde yaratıcı dramaya olan akademik ilgi, uluslararası alanda da Türkiye’nin tanınmasına katkı sağlamıştır (Bezerra, 2017).

1990'lı yıllarda yaratıcı drama, Türkiye’de özellikle 1982 yılında ilkokul ve ortaokul düzeyinde müfredata entegre edilmiştir. Yaratıcı drama, öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya çıkarmak ve onları toplumsal olaylara duyarlı bireyler haline getirmek amacıyla kullanılmıştır. Eğitim sistemine entegre edilen bu teknikler, öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmiştir. Aynı dönemde Milli Eğitim

Bakanlığı, yaratıcı dramaya dayalı ders materyalleri ve kılavuzlar hazırlamıştır (Coşkun, 2012).

Türkiye’de yaratıcı drama, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden başlayarak Cumhuriyet Dönemi boyunca gelişmiş ve modern eğitim sisteminin önemli bir parçası haline gelmiştir. Yaratıcı dramaya olan ilgi, hem eğitimde hem de sanatta kendini göstermiş ve Türkiye'deki toplumsal değişimlerle paralel olarak evrilmiştir. Günümüzde yaratıcı drama, Türkiye'nin kültürel ve eğitimsel zenginliğinin bir parçası olarak varlığını sürdürmektedir.

2.4. 1980 Sonrası Türkiye’de Yaratıcı Drama Hareketi

1980 sonrası Türkiye’de yaratıcı drama İnci San ve Tamer Levent’in bu alanda çalışmalarıyla öncülük etmesiyle, çağdaş sanat ve eğitim alanlarında hızla yayılan bir hareket haline gelmiştir. Bu dönemde, yaratıcı drama pedagojik bir araç olarak kabul edilmiş ve eğitim müfredatlarında yer bulmaya başlamıştır. 1980 askeri darbesinin ardından Türkiye’de kültürel ve sanatsal faaliyetlerde bir yeniden yapılanma süreci başlamış, bu süreçte yaratıcı drama da önemli bir gelişim göstermiştir. Eğitim ve sanat alanında yapılan reformlarla birlikte, yaratıcı drama, toplumsal farkındalık yaratma ve bireylerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirme aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır (Yonce An, 2020).

1980 sonrası dönemde yaratıcı drama, yalnızca çocuklara yönelik değil, yetişkinler için de önemli bir eğitim aracı olarak kullanılmaya başlamıştır. Bu dönemde Türkiye’de çeşitli üniversitelerde yaratıcı drama dersleri ve atölyeleri açılmış, öğretmen eğitiminde yaratıcı dramaya dayalı eğitim programları geliştirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlerin yaratıcı drama tekniklerini sınıf ortamında kullanmalarını teşvik eden projeler başlatmıştır. Bu sayede yaratıcı drama, eğitimin her kademesinde daha etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır (Baskan, 2014).

1980'lerin sonlarına doğru, yaratıcı dramayı daha yaygın bir şekilde kullanmak amacıyla Çadaş Drama Derneği gibi çeşitli sivil toplum kuruluşları, Yaratıcı Drama Seminerleri, Ulusal ve Uluslararası Sempozyum, kongreler ve kültürel merkezler yaratıcı drama atölyeleri düzenlemeye başlamıştır. Bu süreçte, yaratıcı drama sadece sanatsal bir etkinlik olarak değil, aynı zamanda toplumsal sorunları ele alan ve bireylerin

farkındalıklarını artıran bir yöntem olarak kabul edilmiştir. Toplumun farklı kesimlerine ulaşmayı hedefleyen bu atölyeler, yaratıcı dramanın toplumsal dönüşüm üzerindeki etkisini artırmıştır. Yaratıcı dramada toplumsal eleştiri unsurları da bu dönemde belirginleşmiştir (Gökşen, 2021).

1990'lı yıllarda yaratıcı drama, Türkiye’de eğitsel reformların önemli bir parçası haline gelmiştir. Özellikle ilkokul ve ortaokul müfredatında yaratıcı dramaya dayalı dersler ve etkinlikler yer bulmuş, çocukların duygusal ve sosyal becerilerini geliştirmek amacıyla bu teknikler uygulanmıştır. Yaratıcı drama, öğrencilere yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini kazandırmak için etkili bir yöntem olarak benimsenmiştir. Bu dönemde yaratıcı drama, eğitimin daha kapsayıcı ve katılımcı hale gelmesine katkıda bulunmuştur (Baskan, 2014).

Yaratıcı drama, 1990'lı yılların sonunda, üniversitelerde akademik bir disiplin olarak yer almaya başlamıştır. İlk kez Ankara Üniversitesi olmak üzere daha sonra İstanbul Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi gibi Türkiye’nin önde gelen üniversiteleri, yaratıcı drama dersleri ve programları başlatmıştır. Bu programlar, yaratıcı drama eğitiminin akademik anlamda geliştirilmesini ve Türkiye’de daha yaygın bir şekilde kullanılmasını sağlamıştır. Üniversitelerdeki yaratıcı drama programları, bu alanda çalışan eğitimcilerin ve sanatçıların profesyonel olarak yetişmesine katkı sağlamıştır (Yonce An, 2020).

2000'li yıllarda yaratıcı drama, sivil toplum kuruluşları ve kültür merkezlerinin etkinliklerinde önemli bir yer edinmiştir. Bu dönemde, çocuk ve gençlik tiyatroları, yaratıcı drama tekniklerini kullanarak toplumsal farkındalık oluşturma ve bireylerin sosyal becerilerini geliştirme amacı taşımıştır. Ayrıca, sanat festivalleri ve kültürel etkinliklerde de yaratıcı drama uygulamaları yer bulmuş, topluma yönelik eğitici ve bilgilendirici çalışmalar yapılmıştır. Bu süreçte yaratıcı drama, toplumsal barış ve uzlaşma için de kullanılan bir yöntem haline gelmiştir (Gökşen, 2021).

2020'li yıllara gelindiğinde ise yaratıcı drama, hem sanatta hem de eğitimde önemli bir araç olarak kullanılmaya devam etmektedir. Yaratıcı dramaya dayalı projeler, sosyal uyum, psikolojik gelişim ve kültürel bilinçlenme gibi alanlarda önemli sonuçlar doğurmuştur. Özellikle dijital çağda, yaratıcı drama teknikleri online platformlarda da kullanılmaya başlanmış, bu sayede daha geniş kitlelere ulaşma imkanı sağlanmıştır.

2.5. Türkiye’de Yaratıcı Dramanın Kurumsallaşma Süreci

1980’li yıllardan itibaren Türkiye’de yaratıcı drama, eğitimde ve sanatta önemli bir yöntem haline gelerek hızla kurumsallaşmaya başlamıştır. Bu süreçte, yaratıcı dramayı eğitim müfredatlarına dahil eden çeşitli reformlar ve akademik çalışmalar, Türkiye’de yaratıcı dramayı hem pedagojik hem de sanatsal bir araç olarak daha yaygın hale getirmiştir. Türkiye’nin önde gelen üniversitelerinde yaratıcı drama bölümlerinin kurulması ve öğretmen eğitimine yönelik yaratıcı drama programlarının oluşturulması, bu sürecin temel taşlarından biri olmuştur (Çavuş Şahin vd., 2021).

Yaratıcı drama, eğitimde özellikle çocukların sosyal ve duygusal becerilerini geliştirme, eleştirel düşünme becerilerini kazandırma amacıyla kullanılan bir yöntem haline gelmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlerin yaratıcı drama tekniklerini sınıflarda kullanmalarını teşvik eden projeler başlatmış ve bu alanda birçok eğitim programı düzenlemiştir. Öğretmenlerin MEB onaylı belli aşamalardan oluşan eğitim programlarını alarak, yaratıcı drama lideri olarak yetiştirilmesi, bu yöntemin eğitimde başarılı bir şekilde uygulanmasına katkı sağlamıştır (Kara, 2014).

Üniversitelerde yaratıcı drama derslerinin açılması, bu alanda yapılan akademik çalışmaların artmasına olanak tanımış ve yaratıcı dramanın bilimsel bir temele oturtulmasını sağlamıştır. Ankara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi gibi birçok üniversitede yaratıcı drama bölümleri kurulmuş ve öğretmen adaylarına yönelik lisansüstü programlar açılmıştır. Bu gelişmeler, yaratıcı dramayı eğitimde ve sanatta daha profesyonel bir düzeye taşımıştır (Alpan vd., 2021).

1990’lı yıllarda Çadaş Drama gibi sivil toplum kuruluşları ve kültür merkezleri, yaratıcı drama atölyeleri düzenleyerek bu alanda kurumsallaşmayı hızlandırmışlardır. Bu kuruluşlar, yaratıcı dramayı toplumsal farkındalık yaratma ve sosyal sorunları ele alma aracı olarak kullanmışlardır. Özellikle dezavantajlı gruplara yönelik düzenlenen bu atölyeler, yaratıcı dramayı toplumsal dönüşümlerde etkili bir yöntem haline getirmiştir. Bu süreç, yaratıcı dramayı eğitimden sanata kadar geniş bir yelpazede kullanılabilir hale getirmiştir (Çavuş Şahin vd., 2021).

Yaratıcı dramada kurumsallaşmanın bir diğer önemli ayağı, öğretmen eğitimleridir. Öğretmenlerin, drama etkinliklerini yöneten, katılımcılara rehberlik eden ve yaratıcı bir ortam sağlayan kişiler olmalıdır. Yaratıcı drama lideri olmak, belirli özelliklere sahip

olmayı gerektirir. Bu özellikler, etkili liderlik yapabilme, iletişim becerileri, yaratıcılık, esneklik ve empati gibi nitelikler olmalıdır. Yaratıcı drama tekniklerini etkin bir şekilde kullanabilmeleri için öğretmenlerin yaratıcı drama liderliği eğitimi almaları teşvik edilmiştir. MEB ya da Devlet Üniversiteleri tarafından onaylanan bu eğitimler, öğretmenlerin yaratıcı drama etkinliklerini yönetme becerilerini geliştirmelerine ve sınıf ortamında yaratıcı drama uygulamalarını yaygınlaştırmalarına olanak tanımaktadır. Ancak, Türkiye’de yaratıcı drama eğitiminin gelişimi sürecinde önemli ilerlemeler kaydedilmiş olsa da, bu alanda çeşitli sorunlar ve kısıtlamalar yaşanmaktadır. Öncelikle öğretmenlerin yaratıcı drama eğitimlerine erişimdeki sınırlılıklar ve eğitim kaynaklarının yetersizliği bu yöntemin , yaygınlaşmasını engellerden başlıca faktörler arasındadır (Kara, 2014).

Bunun yanı sıra, yaratıcı drama derslerinin müfredatta bağımsız bir ders olarak değil, genellikle farklı derslerin içinde araç olarak kullanılması, uygulamanın sistematik ve sürdürülebilir bir yapı kazanmasını zorlaştırmaktadır. Öğretmenlerin yaratıcı drama tekniklerini etkin bir şekilde kullanabilmesi için uzmanlık eğitimi almaları gerekmektedir. Ancak, bu eğitimi alabilecekleri yeterli sayıda akademik programın veya hizmet içi eğitim fırsatlarının olmaması, öğretmenlerin alandaki bilgi ve becerilerini geliştirmelerini kısıtlamaktadır.

Ayrıca, yaratıcı dramanın eğitimde kullanımı konusunda öğrenci, veli ve hatta bazı eğitim yöneticileri tarafından yeterince bilinmemesi, bu yöntemin uygulanmasını güçleştiren bir diğer faktördür. Özellikle geleneksel öğretim yöntemlerine alışkın olan okullarda, yaratıcı drama uygulamalarının yenilikçi bir yaklaşım olarak kabul edilmesi ve benimsenmesi zaman almaktadır.

Finansal ve altyapısal eksiklikler de yaratıcı drama çalışmalarının sürdürülebilirliğini etkileyen unsurlar arasındadır. Okullarda drama salonlarının ve uygun fiziksel ortamların eksikliği, yaratıcı drama etkinliklerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini engelleyebilmektedir.

Bütün bu faktörler göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye’de yaratıcı drama eğitiminin yaygınlaştırılması için öğretmen eğitimlerinin artırılması, müfredatta daha sistematik bir yer kazanması ve altyapısal koşulların iyileştirilmesi gerekmektedir.

2000'li yıllara gelindiğinde Türkiye'de yaratıcı drama, eğitim müfredatlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Yaratıcı drama, sadece sanat eğitimi değil, dil ve edebiyat derslerinden sosyal bilimlere kadar birçok alanda kullanılmaya başlanmıştır.

Yaratıcı drama, sivil toplum projelerinde ve sanat festivallerinde de önemli bir yer edinmiştir. Kültür merkezlerinde düzenlenen atölyeler ve festivaller aracılığıyla yaratıcı drama geniş kitlelere ulaşmış, özellikle çocuklar ve gençler için bir ifade aracı olarak kullanılmıştır. Bu projeler, yaratıcı dramayı toplumsal sorunlara dikkat çekmek ve bireylerin sosyal farkındalıklarını artırmak amacıyla kullanmış ve Türkiye'de yaratıcı dramaya olan ilgiyi artırmıştır (Alpan vd., 2021).

Yaratıcı dramada kurumsallaşmanın bir diğer önemli adımı, devlet tiyatroları ve resmi kurumlar tarafından yaratıcı drama etkinliklerinin desteklenmesidir. Devlet tiyatroları, yaratıcı drama atölyeleri ve sahne performansları düzenleyerek, sanatın toplumsal etkisini artırmayı amaçlamışlardır. Yaratıcı drama, bu süreçte eğitimde olduğu kadar sanatta da geniş bir kabul görmüş ve çeşitli kültürel etkinliklerde yer bulmuştur (Kara, 2014).

Yaratıcı drama, 2010'lu yıllarda üniversitelerde akademik bir disiplin olarak kökleşmiş ve bu alanda yapılan akademik çalışmalar hız kazanmıştır. Eğitim fakülteleri başta olmak üzere Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitelerinde yaratıcı drama bölümleri kurulmuş ve bu alanda lisansüstü programlar açılmıştır. Bu programlar, yaratıcı drama eğitimi akademik düzeyde geliştirmiş ve Türkiye'de bu alanda profesyonel bir topluluğun oluşmasına katkı sağlamıştır (Alpan vd., 2021).

2.6. Günümüzde Türkiye'de Yaratıcı Drama ve Eğitim

Drama kavramı bazen bir yöntem, bazen bir alan, bazen de bir disiplin olarak görülmektedir. Geçtiğimiz son yıllarda eğitim alanlarında bir yöntem olarak kabul edilebilmektedir. Günümüzde Türkiye'de yaratıcı drama, eğitimde giderek daha önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle dil öğretimi, sosyal becerilerin geliştirilmesi ve duygusal zekanın artırılması gibi konularda yaratıcı drama yöntemleri aktif olarak kullanılmaktadır. Bu yöntem, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek ve yaratıcı düşünme süreçlerini desteklemek amacıyla sınıf ortamında yaygın olarak

uygulanmaktadır. Dadandi'nin (2023) çalışması, yaratıcı dramayı Türkçe dil öğretiminde kullanmanın öğrencilerin yazılı ve sözlü ifade becerilerini geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmada, yaratıcı drama etkinliklerinin doğru ders planlamasıyla nasıl uygulanabileceği üzerinde durulmuştur (Dadandi, 2023).

Türkiye'de yaratıcı drama üzerine yapılan çalışmalar, özellikle 2016-2020 yılları arasında büyük bir artış göstermiştir. Bu dönemde yaratıcı drama, iletişim becerilerini geliştirme ve yaşam becerileri derslerinde kullanılma konularında yaygın olarak ele alınmıştır. Şahin, Girgin ve Özgeçen'in (2021) çalışması, Türkiye'deki yaratıcı drama alanındaki gelişmeleri inceleyerek, drama yönteminin ilkökul kademelerinde nasıl kullanıldığını ve öğrencilerin sosyal becerilerini nasıl geliştirdiğini vurgulamıştır (Çavuş Şahin vd., 2021).

Yaratıcı dramada en önemli faktörlerden biri, öğretmenlerin bu yöntemi uygulama becerileridir. Türkçe öğretmenleri yaratıcı drama konusunda bilgi sahibi olsa da, bu bilgileri pratikte uygulama noktasında yetersiz kalmaktadır. Tutuman ve Demirtaş'ın (2016) çalışması, öğretmenlerin yaratıcı drama uygulamalarında karşılaştığı zorlukları ortaya koymuştur. Bu zorluklar arasında sınıf ortamındaki fiziksel koşulların sınırlı olması ve sınav hazırlıkları nedeniyle drama uygulamalarına yeterince zaman ayrılmaması yer almaktadır (Tutuman ve Demirtaş, 2016).

Günümüzde yaratıcı drama, sadece dil eğitimi ile sınırlı kalmamakta, aynı zamanda din eğitimi gibi diğer alanlarda da kullanılmaktadır. Tosun'un (2018) çalışması, yaratıcı drama yoluyla öğrencilerin kendilerini tanıma, başkalarının dünya görüşlerini anlama ve hayatın anlamı üzerine düşünme fırsatları bulduğunu göstermektedir. Bu süreç, öğrencilerin manevi gelişimine katkı sağlayan çok boyutlu bir eğitim yaklaşımı olarak değerlendirilmektedir (Tosun, 2018).

Yaratıcı dramada uygulamalı çalışmaların önemi de giderek artmaktadır. Aytaş ve Özcan (2019), Türkiye'de yapılan yaratıcı drama tezlerinin büyük bir kısmının uygulamalı olduğunu ve bu çalışmaların genellikle öğretmen yeterlilikleri, drama yöntemlerinin öğrenciler üzerindeki etkileri gibi konulara odaklandığını belirtmiştir. Bu uygulamalar, özellikle Türkçe eğitiminde yaratıcı drama kullanımının öğrencilerin başarılarını nasıl artırdığına dair bulgular sunmaktadır (Aytaş ve Özcan, 2019).

Türkiye’de yaratıcı dramada karşılaşılan bir diğer önemli zorluk ise öğretmenlerin bu alanda yeterince eğitim almamış olmasıdır. Güven (2012), Türkçe derslerinde yaratıcı drama yöntemini kullanan öğretmenlerin genellikle resmi bir eğitim almadan bu yöntemi uyguladıklarını ve daha etkili kullanım için öğretmen eğitim programlarına ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır. Bu durum, yaratıcı dramanın eğitimde daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi için öğretmenlerin bu konuda eğitilmeleri gerektiğini göstermektedir (Güven, 2012).

Milli Eğitim Bakanlığı’nın yaratıcı drama üzerine yaptığı en önemli katkılardan biri, bu yöntemi okul müfredatına entegre etme çabalarıdır. Adıgüzel’in (2013) çalışması, Türkiye’de yaratıcı dramayı sadece özel okullarda değil, devlet okullarında da seçmeli bir ders haline getiren girişimleri incelemiştir. Bu girişimler, Sosyal Bilgiler, Özel Öğretim, Türkçe ve Yabancı Diller öğretmen yetiştirme programlarında “Okul Öncesi Drama” ve “İlkokulda Drama” derslerinin yer almasının önemini vurgulayan Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) kararlarıyla daha da güçlenmiştir (Adıgüzel, 2013).

Sonuç itibarıyla Türkiye’de yaratıcı drama, hem eğitim hem de sanat alanında önemli bir yer edinmiştir. Okullarda dil öğretiminden din eğitimine kadar geniş bir yelpazede kullanılmakta, öğrencilerin yaratıcı düşünme, problem çözme ve sosyal becerilerini geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Bununla birlikte, öğretmenlerin yeterliliklerini artırmak ve yaratıcı dramayı daha etkin kullanmalarını sağlamak için daha fazla eğitim ve destek gereklidir. Türkiye’de yaratıcı drama alanında yapılan akademik çalışmalar ve projeler, bu yöntemin eğitimde daha yaygın ve etkili bir şekilde kullanılmasına katkı sağlamaya devam etmektedir.

2.7. Türkiye’de Yaratıcı Drama Eğitimi Üzerine Yapılan Araştırmalar

Tutuman ve Demirtaş (2016), Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı dramayı sınıflarında uygulama konusundaki yeterliliklerini araştırmışlardır. Çalışmada, öğretmenlerin yaratıcı dramaya karşı olumlu bir tutum sergilediği, ancak uygulama sırasında bazı zorluklarla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Bu zorluklar arasında, sınıf ortamının fiziksel koşullarının yetersiz olması ve sınav hazırlıklarına odaklanmaları nedeniyle drama etkinliklerine zaman ayıramamaları yer almaktadır. Bu çalışma, öğretmenlerin yaratıcı dramayı daha etkin bir şekilde kullanmaları için daha fazla eğitim ve kaynak sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır.

Aytaş ve Özcan (2019), yaratıcı drama üzerine yapılan yüksek lisans tezlerini inceleyerek, bu yöntemin Türkiye'deki eğitim sisteminde nasıl kullanıldığını analiz etmişlerdir. Araştırma, yaratıcı dramayı kullanarak öğrencilerin dil ve sosyal becerilerini geliştirme üzerinde olumlu etkiler bıraktığını ortaya koymuştur. Ayrıca, yaratıcı drama etkinliklerinin, öğrencilerin özgüvenlerini artırdığı ve onların sınıf içi etkileşimlerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Dadandi'nin (2023) çalışması, yaratıcı drama yönteminin Türkçe dil öğretiminde nasıl kullanılabileceğini incelemektedir. Araştırma, yaratıcı dramayı dil becerilerini geliştirme amacıyla ders planlarına entegre etmenin etkili sonuçlar doğurduğunu göstermiştir. Özellikle yaratıcı drama etkinliklerinin, öğrencilerin dil gelişimini desteklediği ve öğrenme sürecini eğlenceli hale getirdiği tespit edilmiştir. Bu çalışma, öğretmenlerin yaratıcı dramayı daha etkin kullanabilmesi için pratik öneriler sunmaktadır.

Şahin, Girgin ve Özgeçen (2021), Türkiye'de yaratıcı drama üzerine yapılan çalışmaları incelemiş ve özellikle sosyal becerilerin geliştirilmesine yönelik etkilerini analiz etmiştir. İlkokul düzeyindeki öğrenciler arasında yapılan araştırmalar, yaratıcı drama etkinliklerinin iletişim becerilerini geliştirdiğini ve öğrencilerin sosyal etkileşimlerini artırdığını göstermektedir. Ayrıca, yaratıcı drama yoluyla öğrencilerin empati kurma yeteneklerinde önemli bir artış gözlenmiştir.

Kara (2014), Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama liderliği konusundaki yeterliliklerini araştırmıştır. Araştırma, öğretmenlerin yaratıcı drama etkinliklerinde liderlik yapabilmeleri için teorik bilgiye ve pratik deneyime ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur. Çalışma, öğretmenlerin yaratıcı dramayı sınıfta daha etkili bir şekilde kullanabilmeleri için daha fazla eğitim alması gerektiğini vurgulamaktadır.

Tosun'un (2018) araştırması, yaratıcı dramayı dini eğitimde kullanarak öğrencilerin dünya görüşlerini geliştirme üzerindeki etkilerini incelemektedir. Çalışma, yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin manevi gelişimlerine katkı sağladığını ve kendilerini daha iyi tanımalarına yardımcı olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, yaratıcı dramayı kullanarak öğrencilerin başkalarının dünya görüşlerine saygı duymaları konusunda da olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

Adıgüzel (2006), yaratıcı drama derslerine yönelik öğrenci ve öğretmen tutumlarını değerlendiren bir tutum ölçeği geliştirmiştir. Bu çalışma, yaratıcı drama eğitiminin öğrenciler üzerindeki etkilerini değerlendirmek için önemli bir araç sunmaktadır. Araştırmada, yaratıcı drama derslerine yönelik olumlu tutum sergileyen öğrencilerin, Türkiye’de derslere katılım düzeylerinin de arttığı görülmüştür.

Heikkinen (2016), vatandaşlık eğitiminde yaratıcı drama kullanımını incelemiş ve bu yöntemin toplumsal olayları daha iyi anlamada öğrencilere yardımcı olduğunu ortaya koymuştur. Araştırma, yaratıcı dramayı vatandaşlık bilinci oluşturma ve bireysel sorumlulukları öğretme aracı olarak değerlendirmektedir. Bu çalışmada, yaratıcı drama yoluyla öğrencilerin toplumsal farkındalıklarının arttığı tespit edilmiştir.

Koçak ve Arı (2018), matematik öğretiminde yaratıcı dramayı kullanarak öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirme üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Araştırma, yaratıcı drama etkinliklerinin, öğrencilerin soyut matematik kavramlarını daha iyi anlamalarına yardımcı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, yaratıcı drama sayesinde öğrencilerin matematik derslerine olan ilgilerinin arttığı tespit edilmiştir.

Bayrak ve Aksoy (2020), fen bilgisi derslerinde yaratıcı dramayı kullanarak öğrencilerin bilimsel düşünme becerilerini geliştirme üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Çalışma, yaratıcı dramayı kullanmanın öğrencilerin fen bilimlerine olan ilgisini artırdığı ve bilimsel süreç becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, fen bilgisi öğretiminde yaratıcı drama kullanmanın, öğrencilerin daha derinlemesine öğrenmelerini sağladığı belirtilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: TÜRKİYE'DE YARATICI DRAMANIN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE GELECEĞİ

3.1. Eğitimde Yaratıcı Dramanın Karşılaştığı Sorunlar

3.1.1. Müfredat İçerisinde Yeterli Yer Bulamama

Türkiye'de yaratıcı drama eğitimde önemli bir araç olarak kabul görmesine rağmen, bu yöntem eğitim müfredatında yeterince yer bulamamaktadır. Müfredat içinde yaratıcı dramaya ayrılan sürenin kısıtlı olması, özellikle ilköğretim düzeyinde bu yöntemin etkili bir şekilde uygulanmasının önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Dadandi (2023) tarafından yapılan bir çalışmada, yaratıcı dramayı dil öğretiminde kullanmanın dil becerilerini geliştirdiği gösterilmiş olsa da, bu yöntemin müfredatta yeterli yer bulamaması nedeniyle öğretmenler tarafından yaygın olarak kullanılamadığı belirtilmiştir (Dadandi, 2023).

Araştırmalar, yaratıcı dramayı etkin bir şekilde kullanmak için öğretmenlerin liderlik becerilerine sahip olması gerektiğini vurgulamaktadır. Ancak, Türkiye'deki öğretmenlerin büyük bir kısmı yaratıcı drama liderliği konusunda yeterli eğitime sahip değildir. Bu eksiklik, müfredat içerisinde yaratıcı drama yönteminin uygulanabilirliğini sınırlamaktadır. Kara (2014) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlerin yaratıcı drama liderliği konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve drama etkinliklerini uygulamada zorlandıkları belirtilmiştir (Kara, 2014).

Müfredatın yoğunluğu ve sınav odaklı yapısı da yaratıcı dramaya yeterli yer ayıramama sorununu derinleştirmektedir. Tutuman ve Demirtaş (2016), sınav baskısı ve akademik başarı kaygısının öğretmenleri yaratıcı drama gibi uygulamalardan uzaklaştırdığını belirtmiştir. Öğrencilerin sınavlara hazırlanırken yaratıcı drama gibi etkinliklere zaman ayırmaları, öğretmenler ve veliler tarafından gereksiz bir zaman kaybı olarak değerlendirilmektedir (Tutuman ve Demirtaş, 2016).

Öğretmenlerin yaratıcı dramayı müfredat içinde kullanmalarının önündeki bir diğer engel ise, uygun kaynakların ve materyallerin eksikliğidir. Aytaş ve Özcan (2019) tarafından yapılan bir incelemede, yaratıcı dramayı destekleyecek ders materyallerinin yeterli olmadığı ve bu eksikliğin öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemlerini uygulamalarını zorlaştırdığı belirtilmiştir. Eğitim materyallerinin yaratıcı dramaya

uygun şekilde geliştirilmesi, öğretmenlerin bu yöntemi daha etkin kullanmalarını sağlayacaktır (Aytaş ve Özcan, 2019).

Yaratıcı dramaya ayrılan ders saati de bir diğer önemli sorundur. Çavuş Şahin, Girgin ve Özgeçen (2021), yaratıcı drama etkinliklerinin sadece belirli ders saatleri içerisinde gerçekleştirilebildiğini ve bu sürenin sınırlı olduğunu belirtmişlerdir. Bu sınırlı süre, yaratıcı dramayı kapsamlı bir şekilde uygulamayı zorlaştırmaktadır. Müfredatın yoğun yapısı, öğretmenlerin yaratıcı drama için gerekli zamanı ayırmalarını güçleştirmektedir (Çavuş Şahin vd., 2021).

Bunun yanı sıra, öğretmenlerin yaratıcı dramayı uygulamaya istekli olmaları da önemli bir faktördür. Bazı öğretmenler yaratıcı drama konusunda yeterli bilgiye sahip olmamalarından dolayı bu yöntemi kullanmaktan çekinmektedir. Güven (2012) tarafından yapılan bir çalışma, öğretmenlerin yaratıcı dramayı kullanmada çekimser davrandıklarını ve bu yöntemin eğitimde yeterince desteklenmediğini ortaya koymuştur. Öğretmenlerin yaratıcı dramayı sınıflarında etkili bir şekilde kullanabilmeleri için daha fazla eğitim almaları gerekmektedir (Güven, 2012).

Yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanabilmesi için uygun fiziksel alanların bulunmaması da bir diğer önemli sorundur. Drama etkinliklerinin sınıf ortamında gerçekleştirilmesi zor olabilmektedir, çünkü sınıflar genellikle dar ve kalabalıktır. Bu durum, yaratıcı drama için gerekli olan hareket alanını kısıtlamaktadır. Sınıfların fiziksel yapısının yaratıcı drama etkinliklerine uygun hale getirilmesi, bu yöntemin daha yaygın bir şekilde uygulanmasını sağlayacaktır.

Müfredatın yanı sıra, eğitim politikalarının da yaratıcı dramaya yeterince yer vermemesi bu yöntemin sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Eğitim politikaları, sınav odaklıdır ve akademik başarıyı önceliklendiren bir yapıya sahiptir. Bu nedenle, yaratıcı drama gibi sosyal becerileri geliştiren yöntemler çoğu zaman geri planda kalmaktadır. Eğitim politikalarının yaratıcı dramaya daha fazla önem vermesi, bu yöntemin eğitimdeki yerini güçlendirecektir.

Bunun yanı sıra, yaratıcı dramayı etkili bir şekilde uygulayabilmek için alanında yetkin öğretmenlerin bulunması büyük önem taşımaktadır. Ancak bu alanda yeterli sayıda uzman eğitime ulaşılmaması ve ayrılan bütçenin yetersiz olması yaratıcı drama uygulamalarının sınırlı kalmasına neden olmaktadır.

Drama etkinlikleri, genellikle ek materyal ve kaynak gerektirmektedir. Ancak, okulların bütçeleri bu tür etkinlikleri destekleyecek düzeyde değildir. Bu nedenle, yaratıcı dramanın yaygınlaşmaması ve öğrenciler bu yöntemin sağladığı kazanımlardan tam anlamıyla faydalanamamaktadır.

3.2. Yaratıcı Drama Eğitimcilerinin Eksiklikleri

Türkiye’de yaratıcı drama eğitimcileri, bu alandaki uygulamalarında birçok zorlukla karşılaşmaktadır. Eğitim sistemindeki bazı yapısal eksiklikler, öğretmenlerin yaratıcı dramayı verimli bir şekilde kullanmalarını engellemektedir. Yaratıcı drama eğitimcilerinin karşılaştığı temel sorunlardan biri, ders planlaması sürecinde yaşadıkları zorluklardır. Dadandi (2023), yaratıcı drama öğretmenlerinin ders planı hazırlarken yaratıcı drama etkinliklerini nasıl entegre edecekleri konusunda yetersizlikler yaşadığını belirtmiştir. Planlamadaki bu eksiklikler, öğretmenlerin yaratıcı dramayı etkili bir şekilde uygulayamamasına neden olmaktadır (Dadandi, 2023).

Bir diğer önemli sorun, eğitimcilerin yeterli geri bildirim ve değerlendirme sürecinden geçmemeleridir. Schubert (2023), yaratıcı drama eğitimcilerinin, öğrenci, veli ve meslektaşlarıyla yeterli geri bildirim alma ve uygulamalarını değerlendirme konusunda sorunlar yaşadıklarını ortaya koymuştur. Bu durum, öğretmenlerin uygulamalarını iyileştirmelerini zorlaştırmaktadır. Schubert, bu zorluğun, öğretmenlerin bir yaratıcı drama süpervizyon grubuna katılımıyla aşılabileceğini belirtmiştir (Schubert, 2023).

Yaratıcı drama eğitimcilerinin karşılaştıkları bir diğer sorun, çocukların artan dijital oyun alışkanlıkları nedeniyle sosyalizasyon becerilerinin azalmasıdır. Saritiken (2023) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlerin, dijital oyunların çocukların motor becerilerini ve sosyal gelişimlerini olumsuz etkilediğini, bu nedenle yaratıcı drama etkinliklerine katılımın zorlaştığını ifade ettikleri belirtilmiştir. Drama etkinliklerinin zaman alıcı olarak görülmesi de öğretmen adaylarının bu yöntemden kaçınmasına neden olmaktadır (Saritiken, 2023).

Ayrıca, öğretmenlerin yaratıcı dramayı uygularken liderlik becerilerinde eksiklikler yaşadıkları görülmektedir. Yılmaz, Korkmaz ve Kurt’un (2023) araştırmasında, yaratıcı drama eğitimcilerinin, drama etkinliklerini yönetme ve öğrencileri yönlendirme

konularında yetersizlik yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu durum, yaratıcı drama yönteminin tam anlamıyla uygulanamamasına yol açmaktadır (Yılmaz vd., 2023).

Drama öğretmenlerinin karşılaştığı başka bir sorun, sınıfların fiziki koşullarının yetersiz olmasıdır. Alpan ve arkadaşlarının (2021) yaptığı bir araştırmada, sınıfların dar ve kalabalık olması nedeniyle yaratıcı drama uygulamalarının sınırlı kaldığı belirtilmiştir. Ayrıca, sınıf mevcudunun fazla olması da yaratıcı drama etkinliklerinin verimli bir şekilde uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Bu eksiklikler, öğretmenlerin drama etkinliklerinden tam anlamıyla yararlanamamalarına neden olmaktadır (Alpan vd., 2021).

Yaratıcı drama öğretmenlerinin en önemli eksikliklerinden biri de drama pedagojisini ve kimliğini geliştirme konusunda yaşadıkları zorluklardır. Horasan-Doğan ve Cephe (2020), öğretmen adaylarının yaratıcı drama etkinliklerine katılmalarının, pedagojik becerilerini ve profesyonel kimliklerini geliştirdiğini ortaya koymuştur. Ancak, bu eğitimlerin yaygınlaşmaması, öğretmenlerin yaratıcı drama pedagojisini benimsemekte zorlanmasına neden olmaktadır (Horasan-Doğan ve Cephe, 2020).

Drama öğretmenlerinin karşılaştığı bir diğer sorun ise, öğrenci başarısını değerlendirme konusunda yaşanan eksikliklerdir. McCammon ve arkadaşlarının (2010) yaptığı uluslararası bir araştırmada, drama öğretmenlerinin yaratıcılığı ve öğrenci başarısını değerlendirme konularında yetersiz hissettikleri tespit edilmiştir. Türkiye’deki yaratıcı drama öğretmenleri de benzer sorunlarla karşılaşmakta, yaratıcı becerilerin ölçülmesi konusunda zorluk yaşamaktadırlar (McCammon vd., 2010).

Eğitmenlerin yaratıcılığı teşvik etme ve risk alma konularında yetersiz oldukları belirtilmiştir. Lang (2001) tarafından yapılan bir çalışma, öğretmenlerin yaratıcı dramayı heyecan verici bir öğretim yöntemi olarak görmelerine rağmen, bu yöntemi uygulama konusunda cesaretsiz olduklarını ortaya koymuştur. Öğretmenlerin yaratıcılığı teşvik eden eğitimlerle desteklenmeleri, bu sorunun çözülmesine katkı sağlayacaktır (Lang, 2001).

3.2.1. Kaynak ve Araç Gereç Eksiklikleri

Türkiye’de yaratıcı drama eğitiminin karşılaştığı en büyük sorunlardan biri, kaynak ve araç-gereç eksikliğidir. Bu eksiklikler, öğretmenlerin yaratıcı dramayı etkili bir şekilde

uygulamalarının önünde önemli bir engel teşkil etmektedir. Yaratıcı drama eğitiminde kullanılan materyallerin yetersizliği, eğitimin niteliğini düşürmekte ve öğrencilerin bu etkinliklerden tam anlamıyla yararlanmasını engellemektedir. Dadandi (2023) tarafından yapılan bir çalışmada, Türkçe dil öğretiminde yaratıcı dramayı kullanmanın etkili bir yöntem olduğu vurgulanmasına rağmen, bu yöntemin uygulanmasında öğretmenlerin uygun kaynaklara ulaşmada zorluk yaşadığı belirtilmiştir (Dadandi, 2023).

Öğretmenlerin yaratıcı drama uygulamalarında yeterli materyal ve kaynak bulamaması, ders planlarının zayıf kalmasına neden olmaktadır. Xu ve Xu'nun (2021) yaptığı bir araştırmada, kaynak yetersizliğinin öğretmenlerin yaratıcı drama etkinliklerinde karşılaştığı en büyük zorluklardan biri olduğu ortaya konmuştur. Bu çalışma, drama eğitimi için gerekli araç-gereçlerin eksikliğinin öğrencilerin yaratıcı becerilerini geliştirmesini zorlaştırdığını belirtmiştir. Öğretmenler, yaratıcı dramayı derslerine entegre etmekte zorluk çekmekte ve bu durum, eğitim sürecini olumsuz etkilemektedir (Xu ve Xu, 2021).

Türkiye’de yaratıcı drama eğitimi üzerine yapılan araştırmalar, öğretmenlerin yeterli materyal ve kaynaklara sahip olmadan yaratıcı drama yöntemlerini uygulama konusunda zorlandıklarını ortaya koymaktadır. Kara (2014), Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama lideri olarak eğitim almadıklarını ve bu nedenle drama etkinliklerinde materyal yetersizliği yaşadıklarını belirtmiştir. Bu eksiklik, öğretmenlerin yaratıcı drama uygulamalarında sınıf içi etkinlikleri yönetme ve yönlendirme becerilerini olumsuz etkilemektedir (Kara, 2014).

Alkan ve arkadaşları (2012), yaratıcı drama eğitimi alanında akademik personel ve araç-gereç eksikliğinin büyük bir sorun olduğunu vurgulamaktadır. Çalışmada, yaratıcı dramaya ayrılan kaynakların yetersiz olması nedeniyle öğretmenlerin bu yöntemi tam anlamıyla uygulayamadığı belirtilmiştir. Ayrıca, kaynak yetersizliği nedeniyle öğretmenlerin drama etkinliklerinde yaratıcı çözümler üretmek zorunda kaldıkları ifade edilmiştir (Alkan vd., 2012).

Aytaş ve Özcan (2019), yaratıcı dramayı Türkçe eğitimi konularına entegre etme sürecinde yaşanan zorlukları incelemiş ve öğretmenlerin yeterli uygulama örneklerine ulaşamadığını tespit etmiştir. Yaratıcı drama etkinlikleri için hazırlanan kaynakların

eksikliği, derslerde bu yöntemin uygulanabilirliğini sınırlamakta ve öğretmenlerin yaratıcı drama uygulamalarında zorlanmalarına yol açmaktadır (Aytaş ve Özcan, 2019).

Öğretmenlerin yaratıcı drama uygulamalarında karşılaştıkları bir diğer sorun ise, drama için gerekli fiziksel materyal ve araç-gereçlerin eksikliğidir. Şimşek ve Topal (2010), sınıf ortamlarının yaratıcı drama etkinliklerine uygun olmadığını ve öğretmenlerin bu nedenle drama etkinliklerinde yetersiz kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu çalışma, drama etkinliklerinin sınıf ortamında verimli bir şekilde uygulanması için daha fazla materyal ve uygun fiziksel koşulların sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır (Şimşek ve Topal, 2010).

Yaratıcı drama eğitiminde yaşanan bir diğer önemli sorun, öğretmenlerin yeterli drama oyunu ve etkinlik örneklerine ulaşamamasıdır. Tunç ve Akın (2021) tarafından yapılan bir araştırmada, Türkçe ders kitaplarında yaratıcı drama tekniklerine yeterince yer verilmediği tespit edilmiştir. Drama tekniklerinin eksikliği, öğretmenlerin öğrencileri drama etkinliklerine dahil etme konusundaki çabalarını olumsuz etkilemektedir (Tunç ve Akın, 2021).

Yaratıcı dramaya yönelik kaynak eksikliği, öğretmenlerin bu yöntemi uygulama konusunda çekimser kalmalarına da neden olmaktadır. Dadandi (2023), kaynak eksikliğinin yaratıcı drama etkinliklerinin derslerde etkili bir şekilde uygulanmasını zorlaştırdığını ve bu nedenle öğretmenlerin yaratıcı dramayı kullanma konusunda isteksiz olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, drama etkinliklerinin eğitimde yaygınlaşmasını engelleyen önemli bir sorundur (Dadandi, 2023).

Türkiye’de yaratıcı drama eğitimindeki sorun, dramanın tiyatro yada oyun olarak algılanması ve sınav sistemine dayalı eğitimde özellikle sınav dönemlerinde drama dersinin gereksiz görülmesidir. Bununla birlikte okullarda drama programlarını uygulayabilecek uygun mekanların olmayışı.

3.3. Yaratıcı Drama ile İlgili Toplumsal ve Kültürel Engeller

Türkiye’de yaratıcı drama eğitiminin yaygınlaşmasında karşılaşılan önemli toplumsal ve kültürel engeller bulunmaktadır. Bu engeller, tarihsel bağlam, toplumun sanata bakışı, ve eğitimdeki geleneksel yaklaşım gibi faktörlere dayanmaktadır. Özellikle Türkiye’nin tiyatro ve drama geçmişinde, Batı tiyatrosu ile geleneksel Türk tiyatrosu

arasındaki geçiş süreci, yaratıcı drama uygulamalarına karşı çeşitli dirençlere neden olmuştur. Hüseyin Kalogulları'nın (2020) alışması, 1923-1960 yılları arasında yazılan Türk romanlarında, tiyatro oyuncularına toplumun olumsuz bir bakış açısı ile yaklaştığını ve bu durumun, toplumda sanatçılara ve sanatsal faaliyetlere yönelik direnç oluşturduğunu göstermiştir. Toplumda bu olumsuz algı, yaratıcı drama uygulamalarının benimsenmesini zorlaştırmaktadır (Kalogulları, 2020).

Fazilet Demirdaş (2012), geleneksel Türk tiyatrosu ve modern yaratıcı drama uygulamaları arasındaki farkların, yaratıcı dramayı toplumun geniş kesimlerine ulaştırmada bir engel olduğunu vurgulamaktadır. Geleneksel tiyatro anlayışı, yaratıcı dramaya dair modern tekniklerin eğitimde uygulanmasına direnç göstermektedir. Özellikle köklü bir geçmişe sahip olan meddah, ortaoyunu ve karagöz gibi geleneksel tiyatro türlerinin, modern yaratıcı drama teknikleriyle entegre edilememesi, yaratıcı drama eğitiminin geniş çapta kabul görmesini zorlaştırmaktadır (Demirdaş, 2012).

Toplumun sanatçıya ve sanatın değerersizliğine dair bakış açısı, yaratıcı dramaya yönelik olumsuz bir algı oluşturabilmektedir. Kalogulları'nın (2020) bir diğer çalışmasında, özellikle 1923-1960 yılları arasında, tiyatro oyuncularının toplum tarafından değerersizleştirildiği ve sanatın toplumda yeterince prestijli bir meslek olarak görülmediği belirtilmiştir. Bu durum, yaratıcı drama gibi sanatsal etkinliklerin eğitimde ve toplumsal yaşamda hak ettiği değeri bulmasını engellemektedir (Kalogulları, 2020).

Bir diğer önemli toplumsal engel, yaratıcı dramaya dair sanatsal ve eğitsel çalışmaların eğitim sisteminde yeterince benimsenmemesidir. Yaratıcı drama, eğitim sisteminde genellikle sanat eğitiminin bir parçası olarak görülmekte ve akademik başarıya doğrudan bir katkı sağlamadığı düşünüldüğü için geri planda kalmaktadır. Bu bakış açısı, yaratıcı dramayı sadece bir eğlence veya hobi olarak gören toplum kesimlerinin, bu yöntemin eğitimdeki değerini anlamalarını zorlaştırmaktadır. Ayşegül Yüksel'in (2009) alışmasında, Türkiye'de tiyatro ve sanat eğitimi alanında "Yazar Tiyatrosu" geleneğinin yaygın olduğunu, bu geleneğin ise yaratıcı drama gibi bireysel katılımı teşvik eden yöntemlere sınırlı alan tanıdığını belirtmiştir. Bu tür toplumsal ve sanatsal yapıların varlığı, yaratıcı drama uygulamalarının geniş çapta yaygınlaşmasını engellemektedir (Yüksel, 2009).

Toplumsal ve kültürel engellerin bir diğer boyutu, Türkiye'deki kültürel normların bireysel yaratıcı ifadeye ve eleştirel düşünceye mesafeli duruşudur. Bu durum, yaratıcı drama etkinliklerinin eğitimde tam anlamıyla yer bulmasını engelleyen önemli bir faktördür. Toplumda bireysel yaratıcılığın ve sanatsal ifadenin özgürce ifade edilmesi gerektiğine dair bilinç eksikliği, yaratıcı dramayı destekleyen eğitimcilerin ve öğrencilerin bu alanlarda kendilerini ifade etmelerini zorlaştırmaktadır.

Bu bağlamda, yaratıcı drama eğitiminin toplumsal ve kültürel engellerini aşmak için, toplumda yaratıcı düşünceyi ve sanatsal ifadenin önemini vurgulayan eğitim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitimcilerin ve politika yapımcıların, yaratıcı drama yönteminin toplumsal ve kültürel değerler üzerindeki olumlu etkilerini ön plana çıkararak, bu engelleri aşmak için adımlar atması gerekmektedir.

3.4. Türkiye’de Yaratıcı Dramanın Geleceği ve Fırsatlar

3.4.1. Yaratıcı Dramanın Eğitimdeki Geleceği

Yaratıcı drama, Türkiye'deki eğitim sisteminde giderek daha fazla kabul görmeye başlamış ve gelecekte daha geniş bir rol oynayacağı öngörülmektedir. Pakize Urfalı Dadandi'nin (2023) yaptığı araştırma, yaratıcı dramanın dil becerilerini geliştirmede önemli bir araç olduğunu ve öğretmenlerin yaratıcı dramayı Türkçe dil öğretiminde kullanarak öğrencilerin yaratıcılıklarını ve iletişim becerilerini geliştirebileceğini göstermiştir. Bu yöntem, öğretmenlerin drama lideri olarak daha etkin rol üstlenmesini sağlayarak, yaratıcı dramanın eğitimde daha kalıcı bir yöntem olmasını desteklemektedir (Dadandi, 2023).

Ezgi Deniz Alpan ve arkadaşlarının (2021) yaptığı araştırma, Türkiye'deki üniversitelerde yaratıcı dramaya yönelik lisansüstü programların arttığını göstermektedir. Dramatik yazarlık gibi alanlarda yaratıcı drama eğitiminin kullanılması, gelecekte bu yöntemin üniversite düzeyinde daha fazla yaygınlaşabileceğini ve akademik çalışmaların bu alanda derinleşeceğini işaret etmektedir. Bu çalışma, yaratıcı dramanın eğitim sisteminde akademik bir disiplin olarak yer edinmesinin, gelecekteki eğitim süreçlerine katkı sağlayacağını öne sürmektedir (Alpan vd., 2021).

Çavuş Şahin ve arkadaşlarının (2021) araştırması, yaratıcı dramanın ilkokul düzeyinde özellikle yaşam becerileri derslerinde etkili bir şekilde kullanıldığını ve bu uygulamaların gelecekte daha fazla dersle entegre edilebileceğini vurgulamaktadır. Öğrencilerin sosyal ve iletişim becerilerinin gelişimine katkıda bulunan yaratıcı drama, aynı zamanda öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini de geliştirmektedir. Gelecekte bu yöntem, Türkiye'deki eğitim müfredatında daha geniş bir alanda kullanılabilir (Çavuş Şahin vd., 2021).

Yaratıcı dramaya yönelik akademik tez çalışmalarında, drama yöntemlerinin Türkçe eğitimi gibi derslere entegre edilmesi üzerinde yoğunlaşmıştır. Gıyasettin Aytaş ve Şeyda Özcan'ın (2019) araştırması, yaratıcı drama yönteminin dil becerileri üzerindeki olumlu etkilerini araştıran uygulamalı tezlerin çoğunlukta olduğunu ortaya koymuştur. Bu araştırmalar, gelecekte yaratıcı drama uygulamalarının Türkçe eğitimi gibi derslerde daha yaygın bir şekilde kullanılacağını ve öğretmenlerin bu yöntemi sınıflarına daha kolay entegre edebileceğini göstermektedir (Aytaş ve Özcan, 2019).

Aybiçe Tosun (2018) tarafından yapılan araştırma, yaratıcı dramayı din eğitimi ve dünya görüşleri öğretiminde kullanmanın, öğrencilerin kişisel ve duygusal gelişimine katkı sağladığını belirtmektedir. Yaratıcı dramayı çok boyutlu bir eğitim aracı olarak kullanan bu çalışmalar, gelecekte yaratıcı dramanın daha geniş bir eğitim yelpazesinde uygulanabileceğine işaret etmektedir. Yaratıcı drama, özellikle öğrencilerin manevi ve sosyal gelişimlerine katkı sağlayan güçlü bir yöntem olarak daha fazla ön plana çıkabilir (Tosun, 2018).

Tutuman ve Demirtaş (2016), yaratıcı drama yöntemini uygulayan Türkçe öğretmenlerinin karşılaştığı zorlukları incelemiş ve yaratıcı drama eğitimlerinin gelecekte öğretmenlerin yeterliliklerini artıracak şekilde düzenlenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Öğretmenlerin yaratıcı dramayı daha etkin bir şekilde kullanabilmeleri için hizmet içi eğitimlerin yaygınlaştırılması, gelecekte yaratıcı dramanın eğitimdeki rolünü güçlendirebilir (Tutuman ve Demirtaş, 2016).

Feyzullah Bilal Emen ve G. Aytaş (2019) tarafından yapılan araştırma, yaratıcı dramayı mitoloji öğretiminde kullanmanın, öğrencilerin epik ve efsaneleri daha etkili ve kalıcı bir şekilde öğrenmelerini sağladığını belirtmiştir. Bu çalışma, yaratıcı dramayı

geleneksel ders anlatımlarından farklı olarak aktif öğrenmeyi teşvik eden bir yöntem olarak kullanmanın, gelecekte eğitimde önemli bir yer edineceğini göstermektedir.

3.4.2. Dijital Araçların Yaratıcı Drama Eğitimine Entegrasyonu

Türkiye’de yaratıcı drama eğitimi yöntemi ve teknolojilerin entegrasyonu, bu alandaki eğitim kalitesini artırma potansiyeline sahiptir. Günümüzde yaratıcı dramada dijital teknolojilerin kullanımı, öğretmenler ve öğrenciler için daha dinamik ve etkileşimli bir öğrenme ortamı sunmaktadır. Burn’un (2011) çalışması, dijital teknolojilerin drama eğitimine entegrasyonunun, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirirken aynı zamanda yeni medya araçlarıyla drama etkinliklerini birleştirdiğini göstermektedir. Dijital platformlar ve yeni medya araçları, yaratıcı dramayı daha erişilebilir ve zenginleştirici bir hale getirmektedir (Burn, 2011).

Tunç ve Akın (2021) ise, Türkçe ders kitaplarında yaratıcı drama tekniklerinin kullanımına yönelik yaptıkları incelemede, yeni yöntemlerin yaratıcı dramaya entegre edilmesinin öğrencilerin öğrenme süreçlerini desteklediğini ve aktif katılımı teşvik ettiğini belirtmiştir. Teknoloji destekli drama uygulamaları, öğrencilere daha geniş bir yelpazede öğrenme fırsatları sunmaktadır. Bu çalışmalar, gelecekte yaratıcı dramada teknolojinin daha fazla kullanılacağını ve eğitimde dijital araçların etkisinin artacağını göstermektedir (Tunç ve Akın, 2021).

Saritiken’in (2023) çalışması, öğretmen adaylarının yaratıcı dramayı dijital kaynaklar ve teknolojilerle birleştirmenin, öğrencilerin katılımını artırdığına dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, dijital kaynakların yeterli olmadığı ortamlarda, yaratıcı dramayı teknolojiyle birleştirmenin zaman alıcı olabileceği belirtilmiştir. Ancak, dijital materyallerin daha yaygın hale gelmesi, öğretmenlerin yaratıcı dramayı sınıflarında daha verimli bir şekilde kullanmalarını sağlayacaktır (Saritiken, 2023).

Gelecekte yaratıcı drama, eğitim teknolojileriyle daha fazla entegre olarak, öğretmenlerin ve öğrencilerin yaratıcı süreçlere daha kolay dahil olmasını sağlayacaktır. Xu ve Xu’nun (2021) yaptığı çalışma, yaratıcı dramayı çoklu düşünme becerilerini geliştiren disiplinler arası bir yöntem olarak değerlendirirken, dijital teknolojilerin bu sürece dahil edilmesinin eğitimi zenginleştirdiğini vurgulamaktadır. Dijital platformlar ve teknolojik araçlar, yaratıcı drama etkinliklerini daha erişilebilir ve etkili kılmakta,

öğrencilerin farklı düşünme becerilerini geliştirmesine olanak tanımaktadır (Xu ve Xu, 2021).

Bu bağlamda, Türkiye'de yaratıcı drama eğitime yönelik yeni teknolojiler ve yöntemlerin entegrasyonu, eğitim süreçlerinde öğrencilerin yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirme potansiyeli taşımaktadır. Dijital araçlar ve yeni medya teknolojileri, yaratıcı dramayı sınıf içi uygulamalardan çıkararak, çevrimiçi platformlarda da etkili bir öğrenme ortamı sunmaktadır.

3.4.3. Uluslararası İş birlikleri ve Eğitim Programları

Yaratıcı drama eğitiminde uluslararası iş birlikleri, öğrencilere ve öğretmenlere küresel perspektifler kazandırarak bu alanın gelişimini hızlandırmaktadır. İlki 1985 yılında düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama seminerleri, eğitimde bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı dramanın kullanımını arttırmayı ve yaygınlaştırmayı amaçlamıştır. Bu dorultuda eğitim programlarında daha fazla yer alması için çeşitli planlamalar yapılmıştır.

Aynı zamanda drama kavramına yönelik sorular ele alınarak farklı bakış açıları ve uygulamalar geliştirilmiş; sorgulamaya dayalı yeni yöntemler eğitim sürecine dahil edilmiştir. Yapılan seminerlerle birlikte, yaratıcı drama alanında uzmanlaşmanın gerekliliği ve bu alana özgü standartların oluşturulmasının gerekliliği ve bu alana özgü standartların oluşturulması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaç dorultusunda 1990 yılında Çağdaş Drama Derneğinin kurulmuştur.

Çağdaş Drama Derneğinin öncülüğünde yapılan Uluslararası iş birlikleri, disiplinler arası çalışmalar ve öğrenci-öğretmen değişim programları ve proje tabanlı iş birlikleri ile yaratıcı drama eğitime farklı ülkelerden yenilikçi yaklaşımlar ve teknolojiler kazandırmaktadır.

Xu ve Xu (2021) tarafından yapılan bir araştırmada, yaratıcı dramaya yönelik uluslararası iş birliklerinin, disiplinler arası düşünme becerilerini artırdığı ve öğrencilerin yaratıcı yeteneklerini geliştirdiği vurgulanmıştır. Uluslararası iş birlikleri, farklı alanlardan gelen bilgi ve becerilerle yaratıcı drama eğitimini daha geniş ve etkili bir yöntem sistemi haline getirmektedir. Bu süreç, aynı zamanda öğrencilerin yaratıcı

drama yoluyla farklı kültürel perspektifler kazanmasında olanak sağlamaktadır(Xu ve Xu, 2021).

Uluslararası iş birliklerinin yaratıcı drama eğitime entegrasyonu, sadece disiplinler arası becerileri değil, aynı zamanda kültürel etkileşim ve çoklu perspektifleri de geliştirmektedir. Mangan, Kelemen ve Moffat'ın (2016) araştırması, deneyimsel drama atölyeleri aracılığıyla uluslararası öğrenci ve öğretmenlerin daha kapsayıcı öğrenme ortamları oluşturduğunu vurgulamaktadır. Bu tür projeler, öğrencilerin farklı kültürel bakış açılarını tanımlarına ve yaratıcı dramayı daha geniş bir perspektifte öğrenmelerine olanak sağlamaktadır (Mangan vd., 2016).

Uluslararası iş birlikleri, yaratıcı drama eğitiminin daha global bir bağlamda ele alınmasını sağlarken, öğretmenler arasındaki deneyim paylaşımını da teşvik etmektedir. Güven ve Adıgüzel'in (2015) çalışması, drama öğretmenlerinin uluslararası projelerle nasıl global bağlar kurduğunu ve bu bağların yaratıcı drama eğitime nasıl yeni bakış açıları kattığını ele almaktadır. Özellikle farklı ülkelerden gelen öğretmenlerin bilgi alışverişi, yaratıcı dramayı farklı kültürlerde uygulamak için değerli fırsatlar sunmaktadır (Güven ve Adıgüzel, 2015).

Yeni teknolojilerin yaratıcı dramaya entegrasyonu da uluslararası iş birlikleriyle desteklenmektedir. Burn (2011) tarafından yapılan araştırma, dijital teknolojilerin yaratıcı drama eğitime entegre edilmesinin, uluslararası projeler aracılığıyla öğrencilere daha geniş bir öğrenme deneyimi sunduğunu göstermektedir. Bu entegrasyon, öğrencilere hem sanatsal becerilerini geliştirme hem de farklı kültürel bağlamlarda drama uygulamaları yapma fırsatı sunmaktadır (Burn, 2011).

Uluslararası iş birlikleri ve eğitim programları, yaratıcı drama eğitiminin geleceği için önemli fırsatlar sunmaktadır. Disiplinler arası iş birliği, kültürler arası etkileşim ve yeni teknolojilerin entegrasyonu, yaratıcı drama eğitiminde daha zengin bir öğrenme deneyimi sunarak, hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin yaratıcılığını artırmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SONUÇ

Bu araştırmanın sonuçlarına dayanarak, Türkiye’de yaratıcı drama yöntemlerinin eğitimde daha etkin kullanılması için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

Müfredatta Yaratıcı Dramaya Daha Fazla Yer Verilmesi: Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yaratıcı dramaya yönelik ders içeriklerinin artırılması ve ilköğretimden itibaren uygulanabilir hale getirilmesi gerekmektedir. Özellikle okul öncesi ve ilkokul düzeyinde yaratıcı dramaya daha fazla yer verilerek, öğrencilerin erken yaşlardan itibaren bu yöntemle tanışmaları sağlanmalıdır.

Eğitmen Eğitimi Programları: Yaratıcı drama yöntemlerini etkin şekilde kullanabilecek öğretmenlerin yetiştirilmesi için öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir. Eğitim fakültelerinde yaratıcı drama ile ilgili dersler zorunlu hale getirilmeli ve öğretmen adaylarının bu konuda pratik yapmaları sağlanmalıdır.

Kaynak ve Araç-Gereç Desteği: Okullarda yaratıcı drama etkinliklerinin gerçekleştirilmesini destekleyen materyallerin sağlanması gerekmektedir. Drama salonları, kostümler, aksesuarlar ve diğer yardımcı araçların okullara kazandırılması, öğrencilerin yaratıcı drama etkinliklerine daha aktif katılmalarına yardımcı olabilir.

Teknoloji Entegrasyonu: Dijital platformlar ve artırılmış gerçeklik gibi teknolojilerin yaratıcı drama süreçlerine dahil edilmesi, yöntemin etkinliğini artırabilir. Drama uygulamalarında sanal ortamların kullanımı, öğrencilerin farklı sahneleri deneyimlemelerine ve farklı rolleri daha etkili bir şekilde canlandırmalarına olanak tanıyabilir.

Uluslararası İşbirlikleri: Yaratıcı drama eğitimi konusunda uluslararası projeler geliştirilerek farklı ülkelerdeki uygulamalar ile karşılaştırmalar yapılmalıdır. Avrupa ülkelerinde yaratıcı drama eğitiminin nasıl uygulandığı araştırılmalı ve başarılı modeller Türkiye’ye adapte edilmelidir. Uluslararası yaratıcı drama festivallerine ve seminerlerine katılım teşvik edilmelidir.

Araştırmaların Artırılması: Yaratıcı drama alanında daha fazla akademik araştırma yapılarak, yöntemin eğitimdeki etkileri bilimsel olarak desteklenmelidir. Üniversitelerde yaratıcı drama ile ilgili lisansüstü tez çalışmaları teşvik edilmeli ve bu alandaki bilimsel yayınların sayısı artırılmalıdır.

Toplumda Yaratıcı Drama Farkındalığının Artırılması: Yaratıcı drama, yalnızca eğitim alanında değil, toplumsal gelişimi destekleyen bir yöntem olarak da kullanılmalıdır. Ailelere ve toplumun diğer bireylerine yönelik yaratıcı drama atölyeleri düzenlenerek, yöntemin daha geniş bir kitleye ulaşması sağlanmalıdır.

Öğrenci Merkezli Uygulamaların Yaygınlaştırılması: Yaratıcı drama etkinlikleri, öğrencilerin aktif katılımını sağlayacak şekilde tasarlanmalı ve derslerde öğrencilerin kendi fikirlerini ortaya koyabilecekleri bir ortam oluşturulmalıdır. Öğrencilerin bireysel yaratıcılıklarını destekleyen etkinlikler, öğretim süreçlerine daha fazla entegre edilmelidir.

Drama Liderleri Yetiştirme Programları: Öğretmenlerin yanı sıra, yaratıcı drama öğretmenlerinin yetiştirilmesi için özel sertifika programları oluşturulmalıdır. Bu programlar, öğretmenlere ek olarak drama lideri olarak görev alabilecek bireylerin yetişmesini sağlayarak eğitimde yaratıcı dramanın kullanımını artırabilir.

Yerel Yönetimlerin Destekleri: Belediyeler ve diğer yerel yönetim birimleri, yaratıcı drama çalışmalarını destekleyerek topluma yaygınlaştırabilir. Yerel kültür merkezlerinde drama atölyeleri düzenlenerek, farklı yaş gruplarından bireylerin yaratıcı drama ile tanışmaları sağlanmalıdır.

Bu araştırma, Türkiye’de yaratıcı drama yöntem ve tekniklerinin eğitim alanındaki tarihsel gelişimini inceleyerek, bu alandaki sorunları ve gelecekteki fırsatları ortaya koymuştur. Yaratıcı drama, Türkiye’deki eğitim sisteminde giderek daha fazla kabul gören ve yaygınlaşan bir yöntem haline gelmektedir. Gelecekte yaratıcı dramaya yönelik akademik çalışmaların artması ve bu yöntemin öğretmenler tarafından daha yaygın bir şekilde kullanılması, eğitimde yaratıcı dramanın önemini artıracak ve bu yöntem, müfredatın daha geniş bir parçası haline gelecektir.

Yaratıcı drama, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyen önemli bir pedagojik araç olarak öne çıkmaktadır. Eğitimde yaratıcılığı ve eleştirel düşünme becerilerini geliştiren bu yöntemin Türkiye’deki eğitim sisteminde daha geniş bir yer bulması, gelecekteki eğitsel inovasyonların ve sürdürülebilirlik çabalarının merkezinde yer alacaktır.

Türkiye’de yaratıcı drama, özellikle dil öğretimi ve sosyal beceri geliştirme alanlarında önemli bir yere sahiptir. Araştırmalar, yaratıcı dramayı kullanan derslerde öğrencilerin

daha yüksek motivasyona sahip olduğunu ve dil becerilerini geliştirme süreçlerinin hızlandığını göstermektedir. Yaratıcı drama, sadece dil eğitimi ile sınırlı kalmamakta, aynı zamanda sosyal bilimler, fen bilimleri ve sanat derslerinde de öğrencilere daha etkileşimli ve yaratıcı öğrenme ortamları sunmaktadır. Türkiye’deki eğitim müfredatına yaratıcı drama yönteminin daha fazla entegre edilmesi, öğrencilerin öğrenme süreçlerine olumlu katkılar sağlayacaktır.

Yaratıcı drama, eğitimde potansiyel olarak çok yönlü bir araçtır. Drama etkinlikleri, öğrencilerin problem çözme, eleştirel düşünme ve iş birliği yapma becerilerini geliştirmekte önemli rol oynamaktadır. Türkiye’de yaratıcı dramaya yönelik yapılan araştırmalar, bu yöntemin öğrenci başarılarını artırdığı ve öğrenme süreçlerini daha kalıcı hale getirdiğini göstermektedir. Dijital teknolojiler ve yeni öğretim yöntemleri ile birleştirildiğinde yaratıcı drama, eğitime yenilikçi bir yaklaşım kazandırmakta ve öğrencilerin aktif katılımını teşvik etmektedir.

Türkiye’de yaratıcı drama eğitiminin sürdürülebilirliği, öğretmenlerin bu alanda yeterli eğitim almasına ve eğitim kaynaklarının zenginleştirilmesine bağlıdır. Drama eğitimi konusunda yeterli materyal ve kaynak eksikliği, bu yöntemin sınıflarda yaygın bir şekilde uygulanmasını engelleyen en büyük sorunlardan biridir. Öğretmenlerin yaratıcı drama liderliği konusunda eğitilmeleri ve drama tekniklerinin ders programlarına etkin bir şekilde entegre edilmesi, bu yöntemin sürdürülebilirliğini artıracaktır. Ayrıca, yaratıcı drama eğitiminde dijital araçların ve çevrimiçi platformların kullanımı, bu yöntemi daha erişilebilir ve sürdürülebilir hale getirecektir.

Yaratıcı drama, eğitsel inovasyonun önemli bir parçasıdır. Dijital teknolojilerin yaratıcı dramaya entegrasyonu, öğrenme süreçlerini daha etkileşimli ve verimli hale getirmekte, öğrencilere farklı öğrenme deneyimleri sunmaktadır. Özellikle çevrimiçi drama platformları ve dijital araçlar, yaratıcı dramayı sınıf dışına taşımakta ve öğrencilerin farklı yerlerden bu etkinliklere katılımını kolaylaştırmaktadır. Bu yenilikler, eğitimde yaratıcı dramayı daha güçlü bir araç haline getirmekte ve öğrencilerin bireysel yeteneklerini daha etkili bir şekilde geliştirmektedir.

Yaratıcı drama eğitiminin Türkiye’de daha geniş bir alana yayılabilmesi için öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi, yaratıcı drama materyallerinin çeşitlendirilmesi ve müfredatta daha fazla yer alması gerekmektedir. Uluslararası iş

birlikleri ve farklı ülkelerdeki yaratıcı drama uygulamalarından yararlanılarak Türkiye'deki drama eğitimi programları geliştirilebilir. Ayrıca, yaratıcı dramayı teknolojiyle daha fazla entegre ederek öğrencilerin yaratıcılıklarını artıracak dijital uygulamalara yer verilmelidir. Gelecekte, yaratıcı drama eğitimine yönelik bu öneriler hayata geçirilirse, Türkiye'deki eğitim sisteminde yaratıcı dramaya dayalı inovatif ve sürdürülebilir bir yapı oluşturulabilir.

Sonuç olarak, yaratıcı drama eğitimi Türkiye'de eğitimde bir inovasyon unsuru olarak daha geniş bir perspektifle ele alınmalı ve eğitim süreçlerinde daha etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Eğitimcilerin bu konuda eğitilmesi, yeni yöntemlerin geliştirilmesi ve dijital teknolojilerin entegrasyonu ile yaratıcı drama, eğitimde daha sürdürülebilir bir araç haline gelecektir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, H. Ö. (2013). Türk eğitim sisteminde yaratıcı dramanın mevcut durumu ve gelişimi. *Journal of Education and Future*, 1(3), 97-104.
- Aebischer, P. ve Prince, K. (2015). *Performing early modern drama today*. Cambridge Press.
- Ağırman, F. ve Demirel, Ş. (2023). Theater texts in Turkish course curriculum (1924-2019). *Cumhuriyet Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 390 - 406
- Akinradewo, R. J. (2020). *Drama as a potential tool for English language instructors to effectively develop student communicative skills*. Doctoral dissertation, University of Iceland School of Education, Iceland.
- Aytaş, G. ve Özcan, Ş. (2019). Türkçe eğitimi konularını temel alan drama çalışmalarına yönelik bir inceleme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 235-255.
- Bezerra, J. D. (2017). *Retalhos da memória: A literatura dramática e os amadores na escrita da história do teatro em belém do Pará*. Erişim adresi: <https://periodicos.uepa.br/index.php/sentidos/article/view/1321/828>, Erişim tarihi: 26 Mart 2024.
- Burn, A. (2011). Drama education with digital technology. *Drama Research*. 45(1), 104-106.
- Chesner, A. (2020). *Creative drama groupwork for people with learning difficulties*. (2nd edition), London: Routledge.
- Coşkun, B. (2012). Turkism and Turanism ideals in the early 20th century Turkish novels. *Selçuk University Journal of Faculty of Letters*, 56, 55-74.
- Çavuş Şahin, D., Girgin, Ö. ve Özgeçen, D. (2021). Türkiye’de ilkökul kademesinde drama alanında yapılan çalışmaların incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(2), 774-787.
- Dadandi, P. U. (2023a). Using creative drama to enhance basic language skills: Sample lesson plans. *Süleyman Demirel Üniversitesi International Journal of Educational Studies*, 10(2), 132-148.
- Dadandı, A. (2023b). Türk dili öğretiminde yaratıcı dramanın yeri ve önemi. *Dil Eğitimi Araştırmaları*, 8(1), 23-40.
- Demir, H. ve Karaca, S. (2020). Eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı dramaya dayalı öğretim uygulamaları. *Türk Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 15(3), 45-67.
- Demiryürek, M. (2017). Çanakkale Savaşlarının Türk hikâyesine yansımaları. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 42, 61-76.
- Donelan, K. ve Cahill, H. (2002). Drama and learning. *Melbourne Studies in Education*, 43, 1-4.
- Garrard, K. (2017). *The school drama book: Drama, literature, and literacy in the creative classroom*. Australasian Drama Studies: Currency Press.

- Gemalmaz, R. Y. (2022). Art and drama education on the axis of image. *European Journal of Social Science Education and Research*, 9(24), 34-46.
- Gürey, B. ve Adıgüzel, Ö. (2013). Yaratıcı drama ile dans devrim becerisi ve beden farkındalığının geliştirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 8(15), 1-27.
- Güven, A. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe derslerinde drama yönteminin kullanımı üzerine nitel bir çalışma. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 1(2), 52-62.
- Heikkinen, H. L. T. (2016). Drama in citizenship education: Exploring the democratic potential of creative drama in fostering students' civic engagement. *Citizenship, Social and Economics Education*, 15(2), 89-106.
- Hewson, C. (2016). Make a drama of it. *Practice Nursing*, 182.
- Horasan Doğan, S. ve Cephe, P. T. (2019). Using creative drama activities to improve metacognitive awareness of student teachers. *European Journal of Education and Learning*, 4(4), 153-175.
- Horasan-Doğan, S. ve Cephe, P. T. (2020). The effects of creative drama on student teachers' creative pedagogy and identity. *Thinking Skills and Creativity*, 38.
- Ivashchenko, I. ve Strelchuk, V. (2018). Dramatization in contemporary performances of S. Beckett's Plays (драматургія с. беккета в контексті формування інноваційних театральних практик ххі століття), *Contemporary Arts Series*, 39, 36-42
- Kara, Ö. T. (2014). Drama lideri olarak Türkçe öğretmeni. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1), 339-360.
- Karadağ, A. ve Williams, Ç. K. (2015). Reforms and the rewriting of Molière in Turkey (19th century). *Hacettepe University Journal of Faculty of Letters*. <https://doi.org/10.20304/HUSBD.56736>
- Karagöz, I. ve Topdal, E. B. (2014). The use of drama in educational process through the legends in Cyprus. *Social and Behavioral Sciences*. <https://doi.org/10.1016/J.SBSPRO.2014.01.1010>
- Katz-Buonincontro, J., Anderson, R. C. ve Manalang, V. (2020). Using mixed methods to understand the mechanisms and prevalence of creative engagement in drama-based instruction. *Methods in Psychology*, 2, 100013
- Gómez, R. (2016). La dramatización: elemento clave en el desarrollo de la creatividad dentro de aula. *Pedagogika*
- Kim, J. (2017). Creativity in drama/theatre education - The integration of individualist creativity and socio-cultural creativity. *Drama/Theatre Review*. <https://doi.org/10.15716/DR.2017..52.95>
- Koç, M. ve Dikici, H. (2003). Eğitimde dramanın bir yöntem olarak kullanılması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. <https://doi.org/10.17051/IO.07571>
- Lambert, K., Wright, P., Currie, J. ve Pascoe, R. (2016). Performativity and creativity in senior secondary drama classrooms. *Australasian Drama Studies*. <https://doi.org/10.1080/14452294.2016.1189868>

- Lavocat, F. (2015). Corps en scène. *Journal of Sensory and Performing Arts Studies*.
- Lešnik, I. (2018). Drama in education reaching beyond the “Art form or teaching tool” Dichotomy. *European Journal of Social Science Education and Research*. <https://doi.org/10.2478/ejser-2018-0059>
- Lisnawati, I., Ruslan, T. S. ve Nurjamilah, A. S. (2019). Drama “Lelakon Raden Bei Surio Retno” karya F. Wiggers dalam perspektif pendekatan struktural dan pendekatan sosiologis. *OSF Preprints*. <https://doi.org/10.31227/osf.io/3qzyp>
- Mukhibova, U. U. (2022). Features of The Development of Drama in the Eastern countries. *International Journal of Social Science Research and Review*. <https://doi.org/10.47814/ijssrr.v5i3.223>
- Novelly, M. C. (1985). Theatre games for young performers: improvisations and exercises for developing acting skills. *Review of Creative Play Acting*. <https://doi.org/10.1353/mdr.1967.0031>
- Noveri, F., Yuliadi, K. ve Sahrul, S. (2016). Realitas sosial minangkabau dalam pertunjukan teater “Cadik Patah”. *OSF Preprints*. <https://doi.org/10.31227/osf.io/3qzyp>
- O’Grady, A. G. (2019). Understanding the world through the affordances of drama: Early career teacher perspectives. *Australasian Drama Studies*. <https://doi.org/10.1080/14452294.2019.1585933>
- Öztürk, A. (2021). Yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısı üzerindeki etkileri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 46(2), 102-118.
- Polsky, M. E. (1980). Let's improvise: Becoming creative, expressive ve spontaneous through drama. *Choice Reviews Online*. <https://doi.org/10.5860/choice.36-2112>
- Putri, M. (2021). Kualitas penerapan metode role playing berbasis project learning pada materi bermain drama. *OSF Preprints*. <https://doi.org/10.31219/osf.io/srk2n>
- Ren, Y., Yang, X., Chen, G., Shi, T. ve Lu, Y. (2020). Discussion and research on the development status and future development strategy of chinese drama education. *Chinese Drama Journal*.
- Salti, T. (2023). Children of drama: An arts-based educational action research project applied to a group of in-service educators. *Research in Arts Education*. <https://doi.org/10.54916/rae.122762>
- Saritiken, H. (2023a). Türkçe öğretmen adaylarının ortaokul Türkçe derslerinde drama tekniğinin kullanılmasına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. <https://doi.org/10.7884/teke.1354185>
- Saritekin, B. (2023b). Yaratıcı drama tekniklerinin öğrenme süreçlerine etkisi: Bir deneysel çalışma. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(2), 56-78.
- Scholes, R. ve Klaus, C. H. (1986). *Elements of drama: Space, focus, contrast, and mood*. Edinburgh University Press.
- Schubert, M. (2023). Creative supervision for drama teachers. *Journal of Drama and Theatre Education*. <https://doi.org/10.1177/02630672231211476>

- Scialom, M. (2021). Dramaturgy in expanded fields. *Revista de Teatro*. <https://doi.org/10.9771/rr.v1i36.44617>
- Shcherbina, V. (2020). Dramatization as a way of developing communicative skills. *Language Teaching Journal*. <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2020-36-13>
- Shin, D. ve Cho, Y. (2013). Development and effectiveness of the creative drama group program for the children with mental retardation. *Journal of Korea Contents Association*. <https://doi.org/10.5392/JKCA.2013.13.01.482>
- Sumpeno, N. (2014). Akulturasi budaya dalam bentuk adaptasi drama karya sutradara sayatna anirun dari. *Studiklub Teater Bandung*.
- Švábová, B. (2018). Twórcza drama w szkole i twórcze ćwiczenia dramowe. *Pedagogika*. <https://doi.org/10.17951/PE.2017.1.113>
- Swale, J. (2009). Drama games: For classrooms and workshops. *Review of Creative Play Acting*. <https://doi.org/10.1353/mdr.1967.0031>
- Tam, P. (2016). Children's creative understanding of drama education: A Bakhtinian perspective. *Thinking Skills and Creativity*. <https://doi.org/10.1016/J.TSC.2016.02.003>
- Teixeira, A. A. (2015). Grupo teatral, processos criativos e alienação. *Rascunhos Revista de Estudos*. <https://doi.org/10.14393/RR-V2N2A2015-12>
- Tosun, A. (2018). Teaching worldviews through creative drama for religious education in Turkey. *Journal of Religious Education*. <https://doi.org/10.1080/1364436X.2018.1448760>
- Tutuman, O. Y. ve Demirtaş, V. Y. (2016). The competency of teachers of Turkish In practising. *Creative Drama*.
- Witerska, K. (2015). Creativity in somebody else's shoes: stimulating creative thinking through drama techniques. *Contemporary Theatre Review*. <https://doi.org/10.1515/ctra-2015-0022>
- Xu, P. ve Xu, D. (2021). *Analysis of creative drama education based on transverse ability training*. Atlantis Press.
- Yılmaz, M. (2019). İlkokul öğrencilerinde empati ve iletişim becerilerinin gelişiminde yaratıcı drama yönteminin rolü. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, 10(1), 85-101.
- Yılmaz, M., Korkmaz, Ö. ve Kurt, M. (2023). Yaratıcı drama yöntemi bileşenlerine yönelik sınıf öğretmeni görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1252378>